

Rapport

(RA)2305/10
27 oktober 2022

Evolutie van de prijzen in de maand oktober 2022
van de individuele producten op de
kleinhandelsmarkt ten opzichte van de
groothandelsprijzen

Artikel 23, § 2, tweede lid, 2° van de elektriciteitswet en
artikel 15/14, § 2, tweede lid, 2° van de gaswet

Niet-vertrouwelijk

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	2
INLEIDING.....	3
1. BELANGRIJKSTE VASTSTELLINGEN IN oktober 2022	3
2. OVERZICHT VAN HET PRODUCTAANBOD.....	5
3. EVOLUTIE OP DE GROOTHANDELSMARKTEN OP BASIS VAN EEN AANTAL VAAK GEBRUIKTE INDEXERINGS-PARAMETERS	9
4. EVOLUTIE OP DE KLEINHANDELSMARKT EN VAN DE PRIJZEN VAN DE INDIVIDUELE PRODUCTEN ...	11
4.1. Vlaanderen.....	12
4.2. Wallonië.....	23
4.3. Brussel.....	30
5. CONCLUSIE	32

INLEIDING

Naar aanleiding van de begrotingsgesprekken heeft de regering een heel pakket aan beslissingen genomen in verband met energie. Eén van de beslissingen belandt de CREG aan en wordt in de begrotingsnotificatie van oktober 2021 als volgt omschreven:

“Gezien de volatiliteit van de markt en om het vertrouwen van alle consumenten te vrijwaren voeren we een verhoogd toezicht in en nemen we maatregelen om de transparantie te vergroten. Daartoe vraagt de regering de verhoogde waakzaamheid van de bevoegde instanties, waaronder bijvoorbeeld de CREG, de Economische Inspectie van de FOD Economie en de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA).

Daartoe zal de CREG als aanvulling op haar wettelijke opdrachten de taak krijgen om maandelijks een rapport te publiceren over de evolutie van de prijzen van individuele producten op de kleinhandelsmarkt t.o.v. de groothandelsprijzen. Leveranciers zijn verplicht om de CREG daartoe alle nodige informatie ter beschikking te stellen.”

Dit rapport geeft een overzicht van het huidige aanbod op de elektriciteits- en aardgasmarkt en de evolutie van de energiegcomponent van de individuele producten voor huishoudens. Het zal binnen de context en de pertinentie van de toegenomen volatiliteit van de energiemarkten worden opgemaakt en hoofdzakelijk bestaan uit volgende onderdelen:

- belangrijkste vaststellingen van de maand;
- overzicht van het productaanbod;
- evolutie op de groothandelsmarkten op basis van een aantal vaak gebruikte Indexeringsparameters;
- evolutie op de kleinhandelsmarkt en van de prijzen van de individuele producten.

1. BELANGRIJKSTE VASTSTELLINGEN IN OKTOBER 2022

Het prijsniveau in oktober 2022 ligt voor variabele producten op maandbasis lichtjes lager dan in de vorige maand september 2022. Producten op kwartaalbasis daarentegen stijgen aanzienlijk. Het algemene prijsniveau blijft dus zeer hoog met als belangrijkste oorzaak de bijna structurele onzekerheid op de internationale energiemarkten. Voor het becijferde effect op de energieprijzen die de consument betaalt, verwijzen we naar onderstaande percentages. Het prijsniveau van de parameters situeert zich tussen € 370/MWh en € 500/MWh voor elektriciteit en tussen € 125/MWh en € 210/MWh voor aardgas. Deze evoluties kunnen we eveneens vaststellen bij de variabele elektriciteits- en aardgasproducten op de kleinhandelsmarkt. Bij de individuele producten zien we geen sterk afwijkende prijsevoluties ten opzichte van de evoluties op de groothandelsbeurzen en de daaraan gekoppelde indexeringsparameters.

Het vaste aanbod op de Belgische energiemarkt voor huishoudens is volledig stil gevallen (met uitzondering van een product bij TotalEnergies voor eigenaars van een elektrische wagen). Maand na maand zien klanten met een contract met vaste prijzen hun contract zijn einddatum bereiken, dus hoe meer tijd verstrijkt, hoe meer het aandeel van contracten met een vaste prijs afneemt zolang er geen nieuwe contracten met een vaste prijs meer op de markt worden aangeboden. Daar waar in het verleden het aandeel van de vaste contracten steeds schommelde tussen de 65 en de 70%, zal dit tegen eind 2022 nog slecht een kleine 50% bedragen en aan het einde van het eerste kwartaal 2023 verder teruglopen tot iets boven de 20%.

Ten opzichte van september 2022 evolueren de energieprijzen voor het actieve aanbod in oktober 2022 gemiddeld als volgt:

- elektriciteit variabel: + 19 %
- elektriciteit vast: geen aanbod
- aardgas variabel: + 28 %
- aardgas vast: geen aanbod
- algemene tendens prijsevoluties:
 - maandelijks geïndexeerde *spot* producten
 - elektriciteit: ↘
 - aardgas: ↘
 - kwartaal geïndexeerde *spot* producten
 - elektriciteit: ↗↗
 - aardgas: ↗↗
 - maandelijks geïndexeerde *forward* producten
 - elektriciteit: ↘
 - aardgas: ↘
 - kwartaal geïndexeerde *forward* producten
 - elektriciteit: ↗↗
 - aardgas: ↗↗
 - vaste producten:
 - elektriciteit: geen aanbod
 - aardgas: geen aanbod

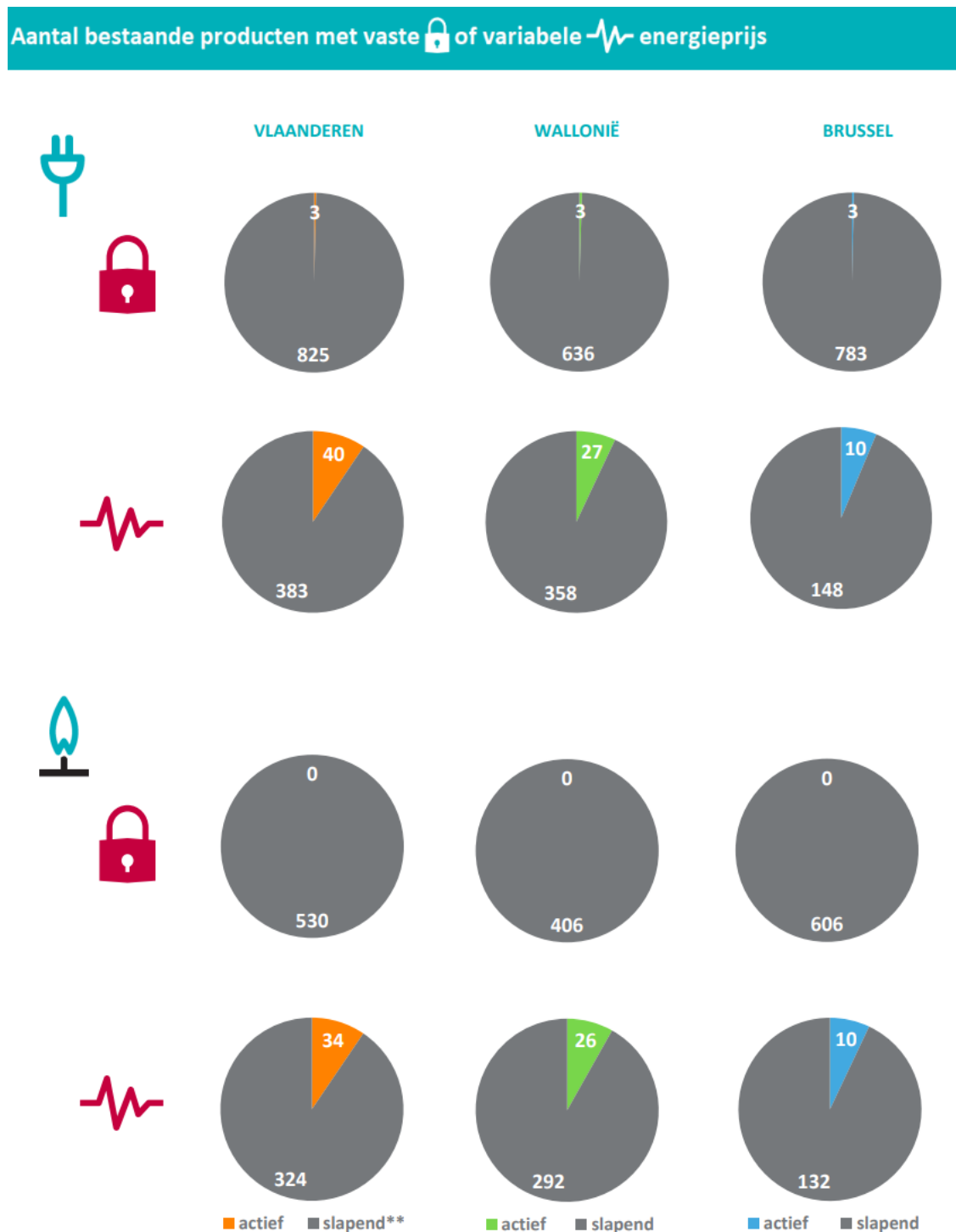
Het actief aanbod op de Belgische energiemarkt voor huishoudens ligt op een historisch laag niveau. Eind 2021 en begin 2022 verdween een aantal leveranciers door falingen of overnames. In de loop van 2022 stopten bijkomend een aantal leveranciers met het aanbieden van producten voor nieuwe klanten. Wetende dat sinds oktober 2022 ook het aanbod aan producten met vaste prijzen voor huishoudens volledig is stilgevallen, resulteert dit in een sterk teruggelopen aanbod op de Belgische energiemarkt voor huishoudens. Voor Vlaanderen en Wallonië betekent dit in de betrokken periode een daling van het aantal leveranciers met een actief aanbod van maar liefst 40%. In Brussel is de situatie zo mogelijk nog problematischer waar nog slechts 2 leveranciers een actief aanbod hebben.

CREG stelt voor om voorschotten mee te laten evolueren met het prijsniveau op de groothandelsmarkt. Voor variabele producten, waarbij de prijzen per maand of per kwartaal wijzigen is de bepaling van een realistisch voorschot, zeker in tijden van volatiele prijzen die mede bepaald worden door onzekere externe factoren, een stuk complexer geworden. Het risico bestaat dat het initiële voorschot reeds na enkele maanden niet meer in lijn ligt met het prijsniveau en de evoluties op de energiemarkten. De CREG is dan ook voorstander om voor variabele producten met voorschotten te werken die periodiek (trimestrieel) automatisch aanpasbaar zijn, op basis van een aantal criteria. Dit kan er toe bijdragen dat de betaalde voorschotten beter rekening houden met de realiteit op de energiemarkten en mogelijk ook onaangename verrassingen bij de eindafrekening vermijden.

2. OVERZICHT VAN HET PRODUCTAANBOD

Onderstaande figuren geven per regio het actief aanbod en de slapende versies van bestaande producten, een opsplitsing van dat aanbod naar producten met een vaste dan wel een variabele energieprijis en tot slot het aantal actieve leveranciers en de energieprijis van het goedkoopste versus het duurste aanbod in oktober 2022.

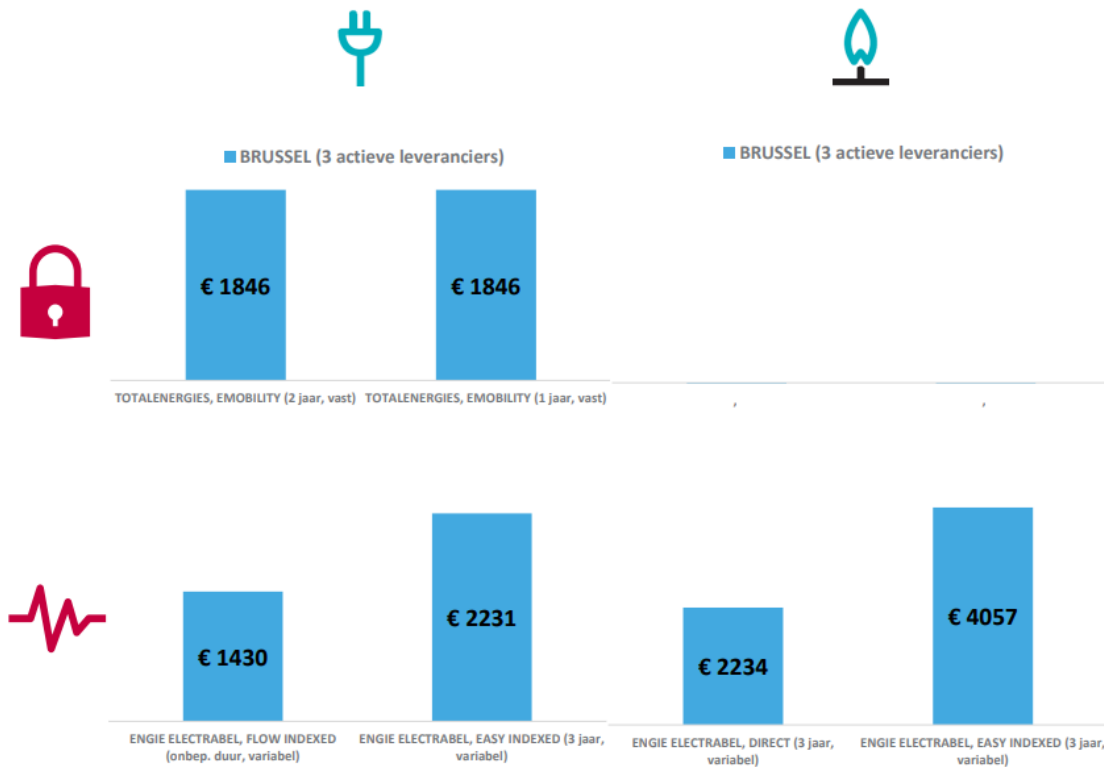
Figuur 1. Overzicht aantal slapende en actieve producten

** slapende producten: verschijnen niet in de resultaten van de prijsvergelijkers, wel opgenomen in de CREG Scan

Figuur 2. Overzicht goedkoopste en duurste aanbod per regio en per type product

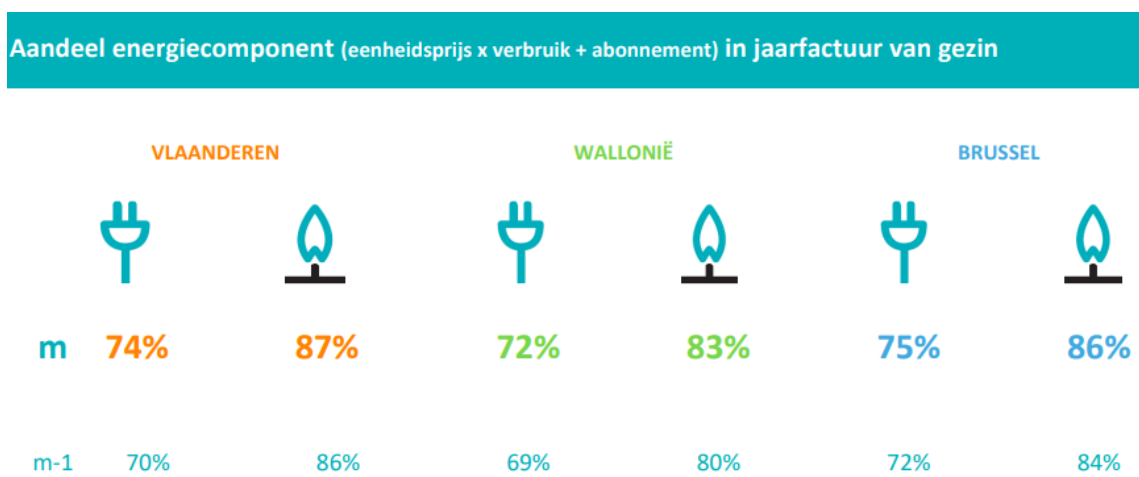

Ten opzichte van de vorige maand zien we dat het aanbod aan variabele producten zo goed als stabiel blijft. Het aanbod aan producten met vaste prijzen valt volledig stil, met uitzondering van TotalEnergies (voor zij die beschikken over een elektrische/hybride wagen).

Tot slot zien we in oktober 2022 (=m) volgende evoluties t.o.v. de vorige maand (=m-1) van het aandeel van de energiecomponent in de jaarfactuur van een huishouden:

Figuur 3. Aandeel energiecomponent in jaarfactuur

Actief aanbod op de Belgische energiemarkt voor huishoudens op een historisch niveau

Onderstaande figuur geeft een overzicht van welke leverancier in welke regio's actief producten aanbiedt aan huishoudens. Eind 2021 en begin 2022 verdween een aantal leveranciers door falingen of overnames uit een of meerdere Belgische regio's. Voormelde leveranciers zijn op onderstaande figuur rood doorstreept. In de loop van 2022 stopten bijkomend een aantal leveranciers (blauw doorstreept) met het aanbieden van producten voor nieuwe klanten en beperkten ze zich tot het verlengen van de lopende contracten. Wetende dat sinds oktober 2022 ook het aanbod aan producten met vaste prijzen voor huishoudens volledig is stilgevallen, resulteert dit in een sterk teruggelopen aanbod op de Belgische energiemarkt voor huishoudens.

Zo is voor Vlaanderen het aantal leveranciers met een actief aanbod op een klein jaar tijd teruggelopen van 20 tot 12. Voor Wallonië bieden nog 8 van de 13 leveranciers producten aan. Voor beide regio's betekent dit in de betrokken periode een daling van het aantal leveranciers met een actief aanbod van maar liefst 40%. In Brussel is de situatie zo mogelijk nog problematischer waar nog slechts 2 leveranciers een actief aanbod hebben. Tot slot zien we, naast het volledig stilvallen van het aanbod van vaste producten, ook bij een aantal leveranciers een afslanking van het aantal variabele producten dat wordt aangeboden.

Figuur 4. Overzicht aanbod leveranciers per regio

Bron : analyse CREG

3. EVOLUTIE OP DE GROOTHANDELSMARKTEN OP BASIS VAN EEN AANTAL VAAK GEBRUIKTE INDEXERINGS-PARAMETERS

Onderstaande figuren geven voor elektriciteit en aardgas een aantal indexeringsparameters weer en hun evolutie in de voorbije 24 maanden. De waarden van de individuele parameters, uitgedrukt in €/MWh, zijn rechtstreeks gelinkt met de noteringen op de achterliggende groothandelsmarkten en geven dus een duidelijk beeld van de evolutie op deze groothandelsmarkten.

De waarden van deze parameters worden gebruikt in de indexeringsformules van de individuele producten met variabele prijzen en tonen ons ook de rechtstreekse link tussen de prijsevoluties op de retailmarkten en de groothandelsmarkten.

Elektriciteit

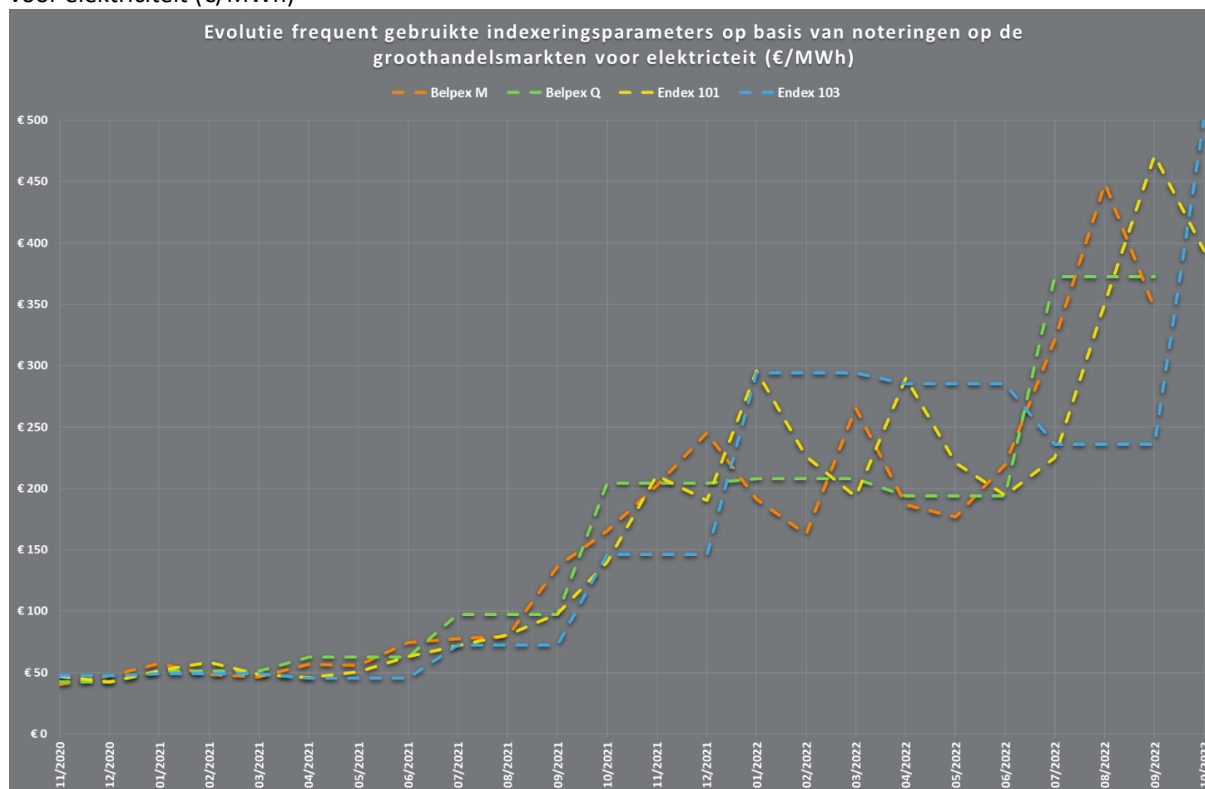
Belpex_M Spot parameter, geïndexeerd op maandbasis: rekenkundig gemiddelde van de dagelijkse *Day Ahead Belpex Baseload* prijzen van de maand van levering

Belpex_Q Spot parameter, geïndexeerd op kwartaal basis: rekenkundig gemiddelde van de dagelijkse *Day Ahead Belpex Baseload* prijzen van het kwartaal van levering

Endex₁₀₁ Forward parameter, geïndexeerd op maandbasis: rekenkundig gemiddelde van de slotnoteringen *Belgian Power Base Load Futures* van de maand voorafgaand aan het kwartaal van levering

Endex₁₀₃ Forward parameter, geïndexeerd op kwartaalbasis: rekenkundig gemiddelde van de slotnoteringen *Belgian Power Base Load Futures* van de maand voorafgaand aan het kwartaal van levering

Figuur 5. Evolutie frequent gebruikte Indexeringsparameters op basis van noteringen op de groothandelsmarkten voor elektriciteit (€/MWh)

Bron : analyse CREG

Aardgas

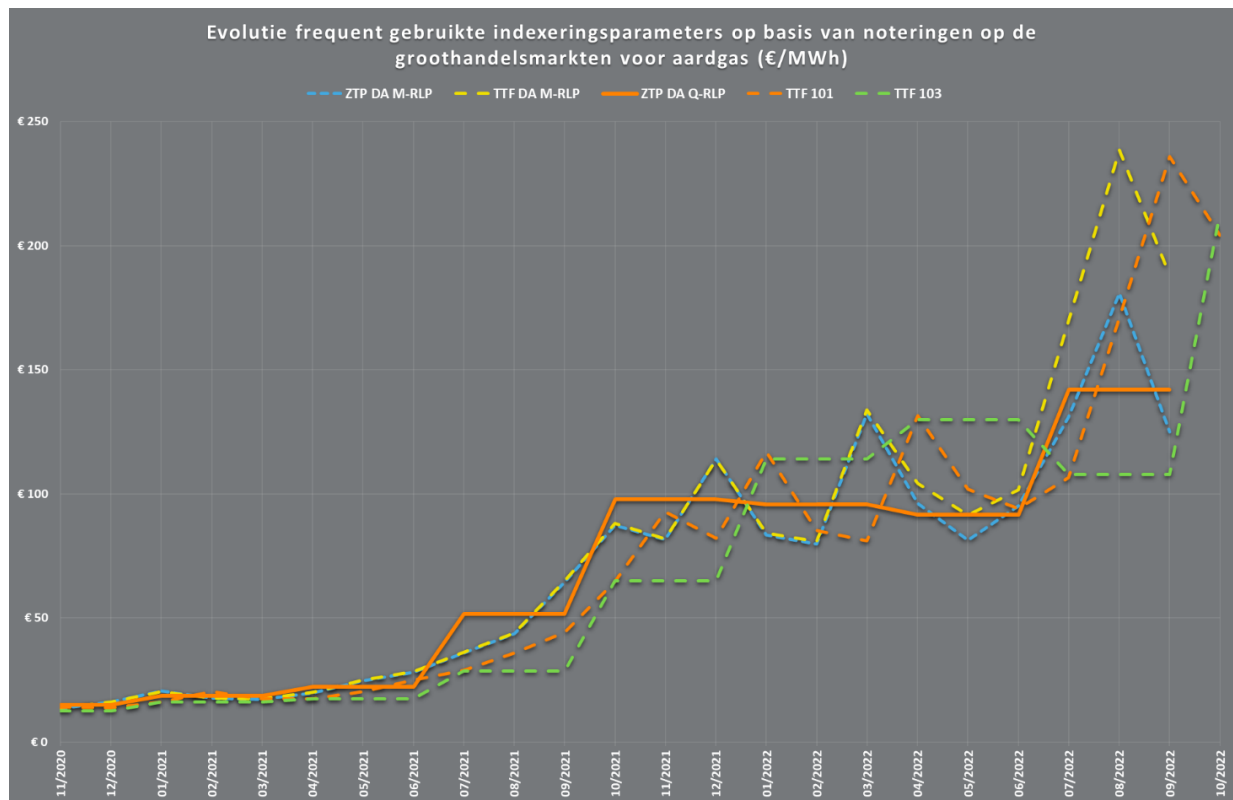
ZTPDA_{M-RLP} *spot* parameter, geïndexeerd op maandbasis: rekenkundig gemiddelde van de dagelijkse *day ahead* ZTP prijzen van de maand van levering, RLP¹ geprofileerd

TTFDA_{M-RLP} *spot* parameter, geïndexeerd op maandbasis: rekenkundig gemiddelde van de dagelijkse *day ahead* TTF prijzen van de maand van levering, RLP geprofileerd

TTF₁₀₁ *forward* parameter, geïndexeerd op maandbasis: rekenkundig gemiddelde van de slotnoteringen TTF *Gas Base Load Futures* van de maand voorafgaand aan de maand van levering

TTF₁₀₃ *forward* parameter, geïndexeerd op kwartaalbasis: rekenkundig gemiddelde van de slotnoteringen TTF *Gas Base Load Futures* van de maand voorafgaand aan het kwartaal van levering

Figuur 6. Evolutie frequent gebruikte indexeringsparameters op basis van noteringen op de groothandelsmarkten voor aardgas (€/MWh)

Bron : analyse CREG

¹ <http://www.synergriid.be/index.cfm?PageID=16896#R>

4. EVOLUTIE OP DE KLEINHANDELSMARKT EN VAN DE PRIJZEN VAN DE INDIVIDUELE PRODUCTEN

De CREG analyseert maandelijks de prijzen van de individuele producten. Zowel voor producten met een vaste prijs als voor variabele producten is er een link met de evoluties op de groothandelsmarkten.

Specifiek voor producten met variabele prijzen stellen we vast dat alle producten gebruik maken van Indexeringsparameters gebaseerd op noteringen op de groothandelsbeurzen voor elektriciteit of aardgas. Ook wat de andere elementen van de indexeringsformules betreft (coëfficiënten, *mark up*) stellen we deze maand geen abnormale wijzigingen vast.

CREG stelt voor om voorschotten mee te laten evolueren met het prijsniveau op de groothandelsmarkt

Elektriciteits- en aardgasmeters van consumenten op de Belgische energiemarkt worden tot op vandaag doorgaans jaarlijks opgenomen. Op basis van die gegevens ontvangt de consument een jaarafrekening. Die historische gegevens vormen ook een element bij het vaststellen van de voorschotten voor de volgende periode, waarbij op basis van de nieuwe prijzen een aangepast maandelijks of kwartaalvoorschot voor het volgend jaar wordt bepaald. Voor producten met vaste prijzen is dit relatief eenvoudig. Voor variabele producten, waarbij de prijzen per maand of per kwartaal wijzigen is dit, zeker in tijden van volatiele prijzen die mede bepaald worden door onzekere externe factoren, een stuk complexer en minder voorspelbaar.

Mede door de grote prijsvolatiliteit, zowel op de elektriciteits- als op de aardgasmarkt, bestaat het risico dat bij variabele producten het initiële voorschot reeds na enkele maanden niet meer in lijn ligt met het prijsniveau en de evoluties op de energiemarkten. Vaste voorschotten voor dit type van producten lijken dan ook meer en meer uit den boze.

DE CREG is dan ook voorstander om voor variabele producten met voorschotten te werken die periodiek automatisch aanpasbaar zijn, op basis van een aantal criteria. Het voorschot bij aanvang van het contract zou kunnen gebaseerd zijn op het prijsniveau op dat moment. Een redelijke termijn om het voorschot eventueel aan te passen lijkt ons per kwartaal. Aanpasbare voorschotten op maandbasis lijken ons om tal van praktische redenen weinig realistisch en moeilijk haalbaar, denk maar enerzijds aan de administratieve impact voor de leveranciers en anderzijds aan de maandelijks veranderende bedragen voor de consument, die toch enige stabiliteit in de terugkerende maandelijks uitgaven wenst.

Op basis van de evoluties op de groothandelsbeurzen waaraan de individuele Indexeringsparameters gekoppeld zijn, kan per kwartaal nagekeken worden of het niveau van het voorschot aangepast dient te worden. Indien de evoluties op kwartaalbasis op de groothandelsmarkten een bepaald % overstijgen (zowel in plus als in min), kan er een automatische indexering van het voorschot gebeuren. Automatisch betekent dat er geen (expliciete) goedkeuring van de consument vereist is voor de aanpassing van het voorschot. Om te vermijden dat de consument voor onaangename verrassingen komt te staan bij zeer belangrijke prijsstijgingen op de groothandelsmarkten, kan eventueel een plafond ingebouwd worden. Wanneer dit plafond bereikt en/of overschreden wordt, is het expliciete akkoord van de consument vóór de aanpassing van het voorschot wel vereist, of heeft deze laatste minstens de mogelijkheid om een realistisch tegenvoorstel te doen dat rekening houdt met zijn of haar financiële draagkracht.

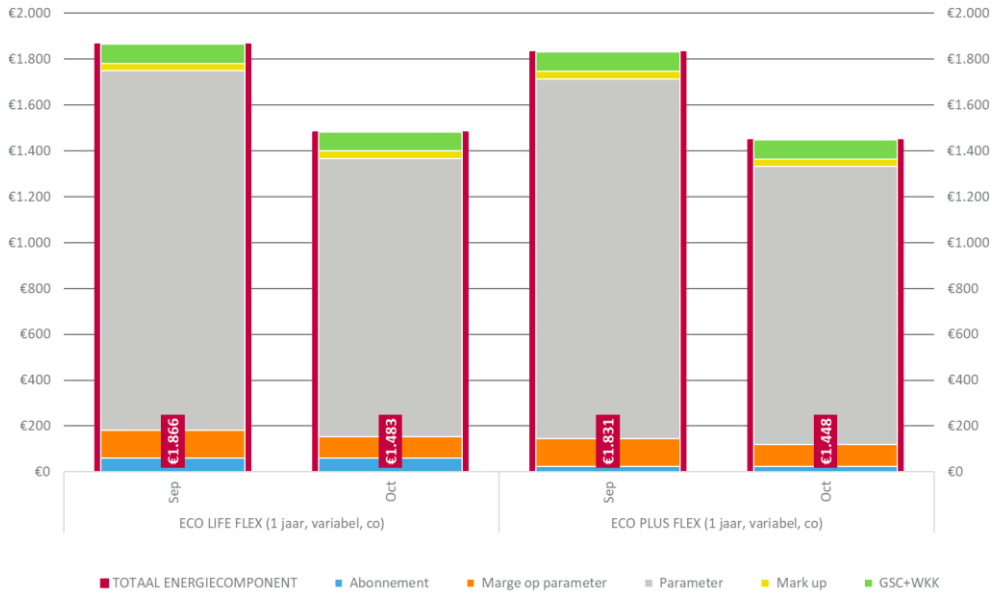
Deze methode kan er toe bijdragen dat de betaalde voorschotten beter rekening houden met de realiteit op de energiemarkten en mogelijks ook onaangename verrassingen bij de eindafrekening vermijden. Dit laatste hangt uiteraard ook af van het verbruik van de consument dat maar zelden zal overeenkomen met het (geschatte/historische) verbruik waarop het voorschot is gebaseerd.

Prijsniveau en -samenstelling van de energiecomponent voor het actieve aanbod op de elektriciteits- en aardgasmarkt voor huishoudens

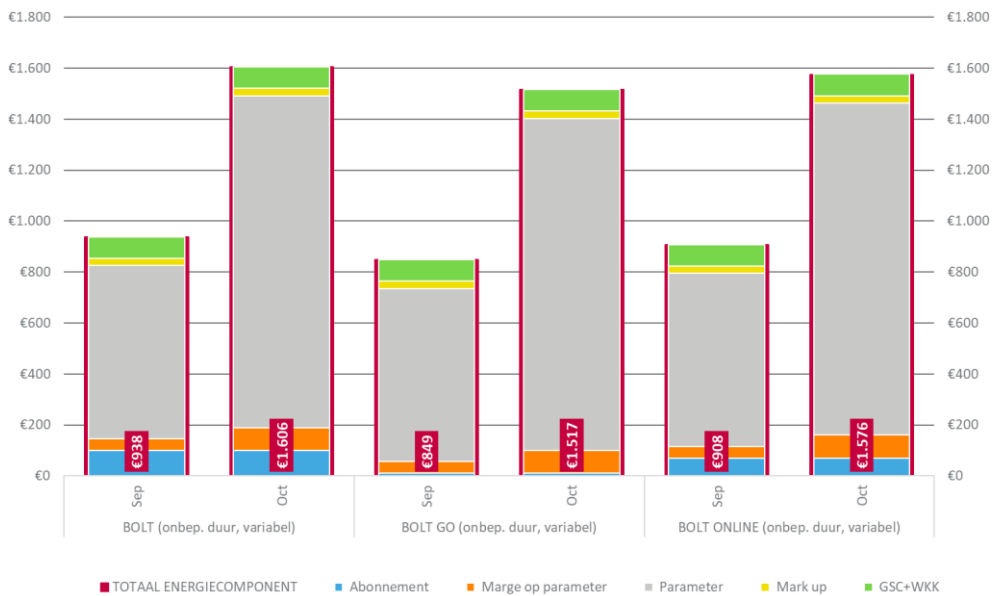
Onderstaande grafieken (Bron: analyse CREG) geven, voor de huidige en de vorige maand, per regio en per leverancier voor de individuele producten, in oktober enkel bestaand uit producten met variabele prijzen, het prijsniveau² met uitsplitsing van de verschillende componenten die de energieprijzen bepalen.

4.1. VLAANDEREN

Figuur 7. Aspiravi-Energy - elektriciteit

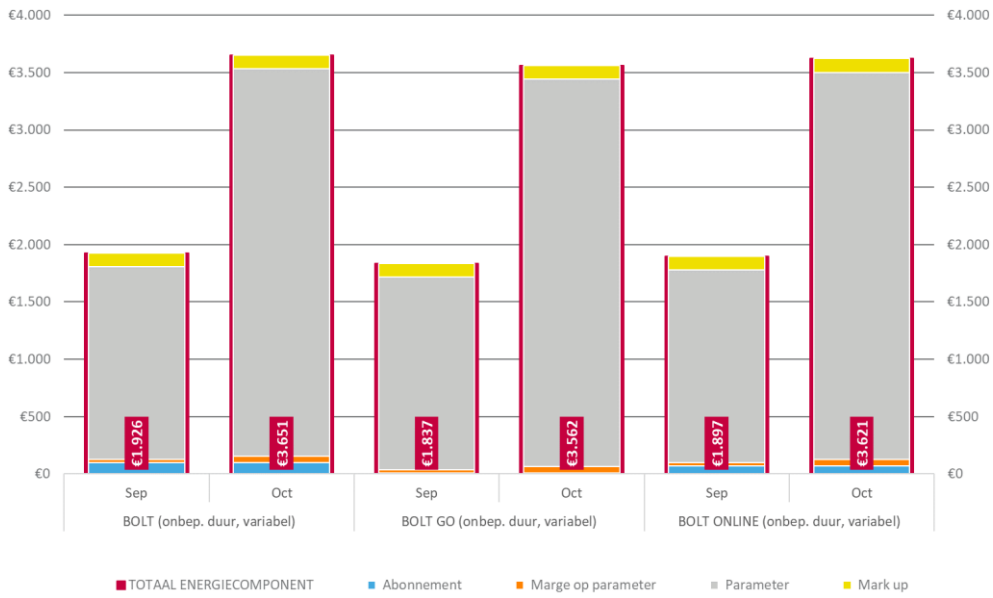

Figuur 8. Bolt - elektriciteit

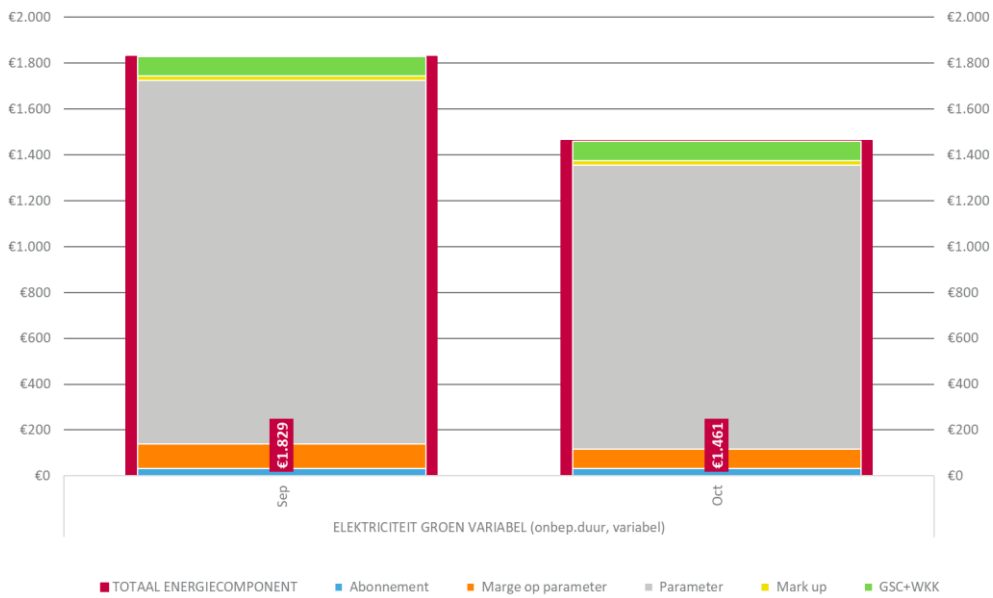

² Elektriciteit: 3.500kWh/jaar, enkelvoudige meter, excl. btw
Aardgas: 17.000kWh/jaar, excl. btw

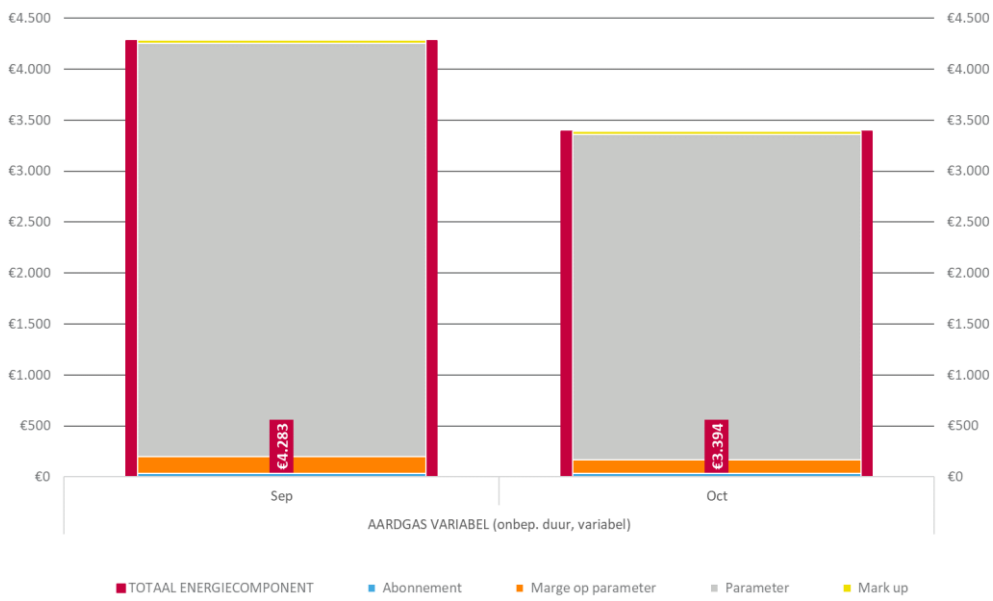
Figuur 9. Bolt - aardgas

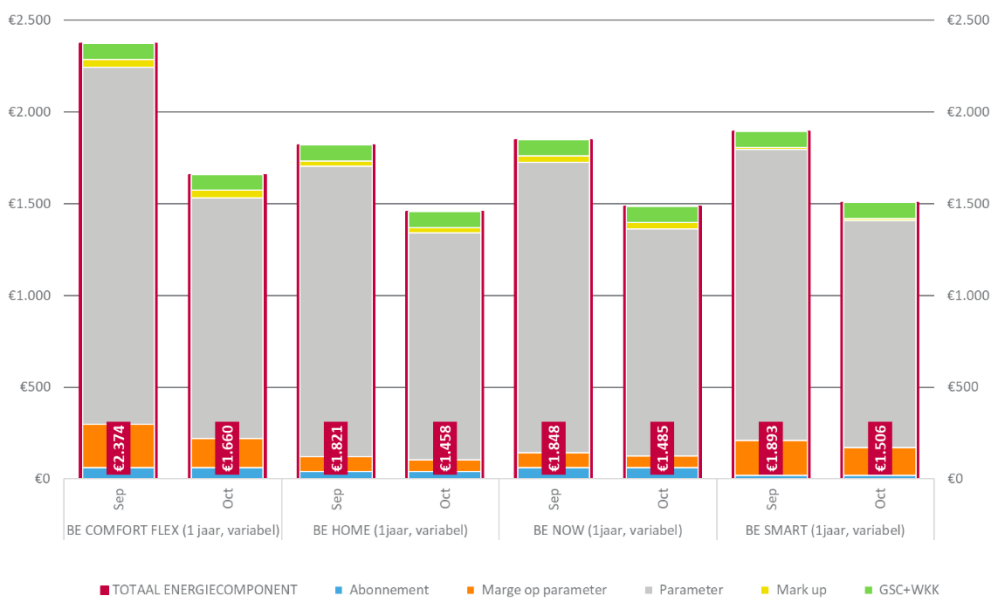
Figuur 10. Dats24 - elektriciteit

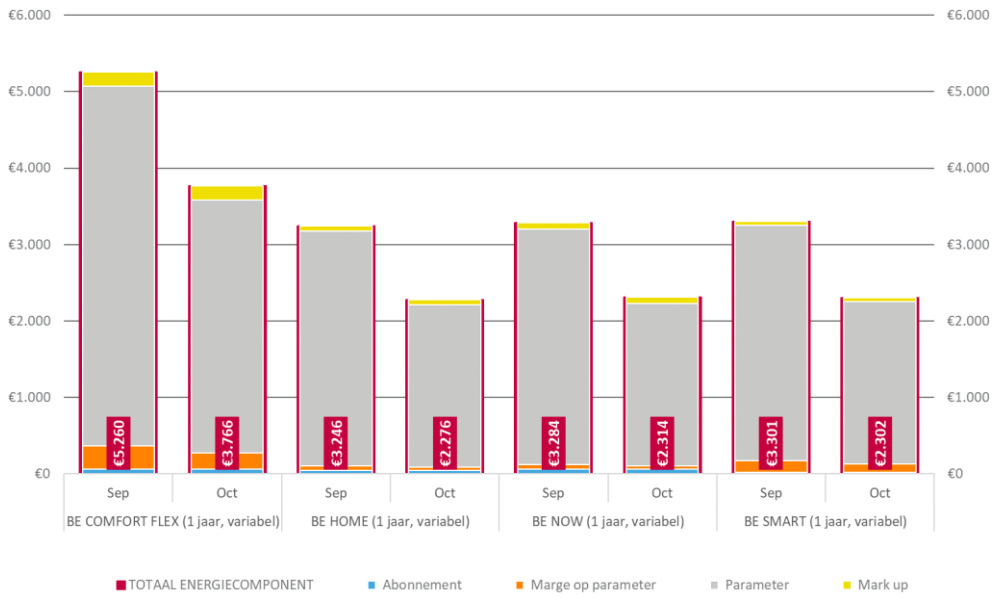
Figuur 11. Dats24 - aardgas

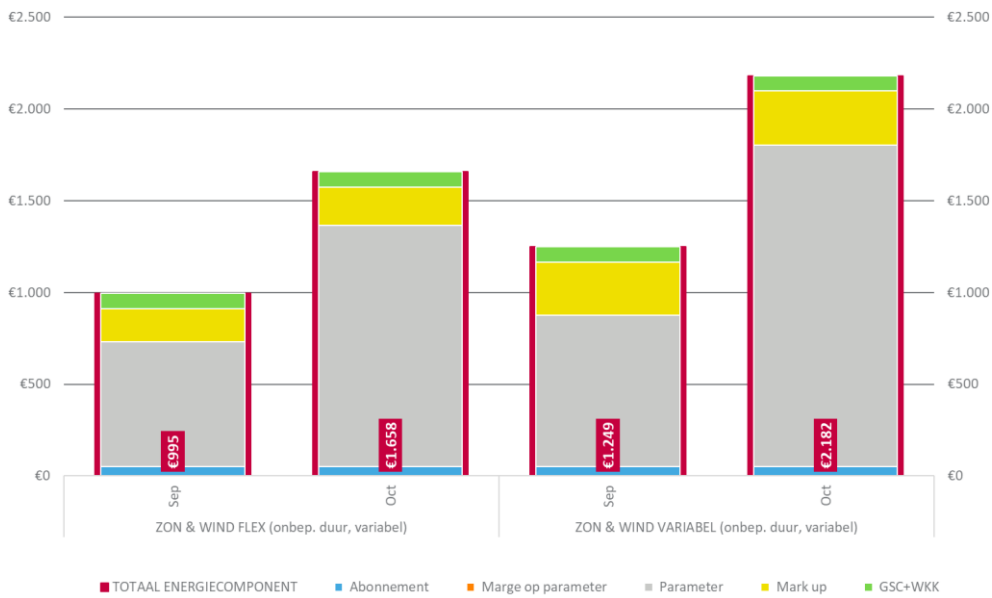
Figuur 12. Elegant - elektriciteit

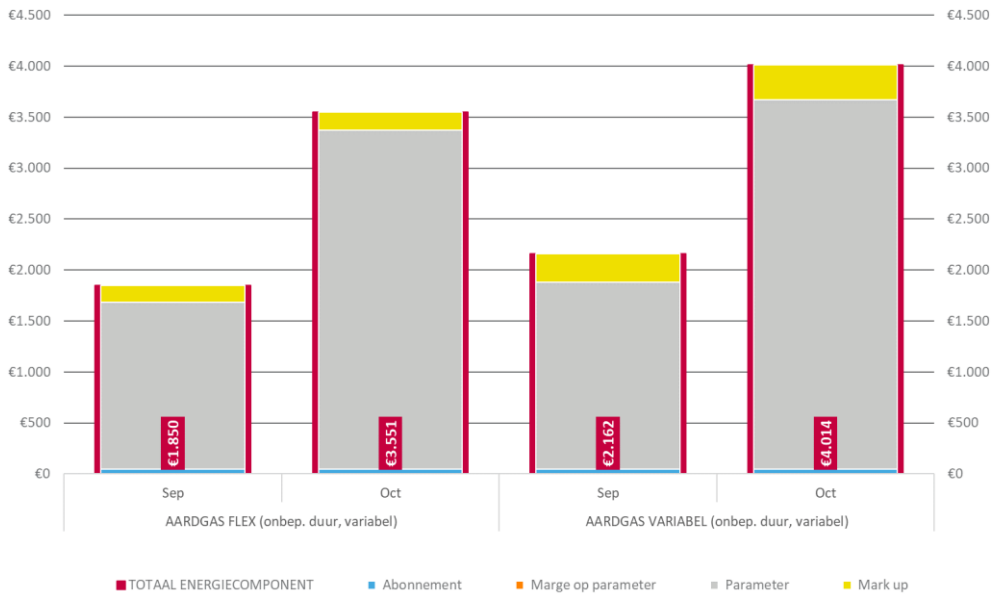
Figuur 13. Elegant - aardgas

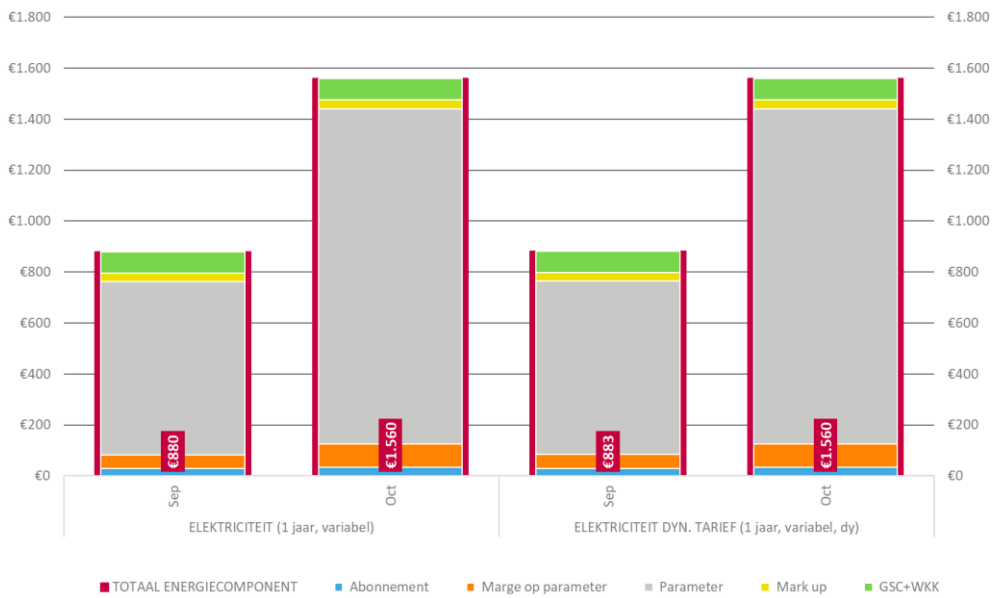
Figuur 14. Eneco - elektriciteit

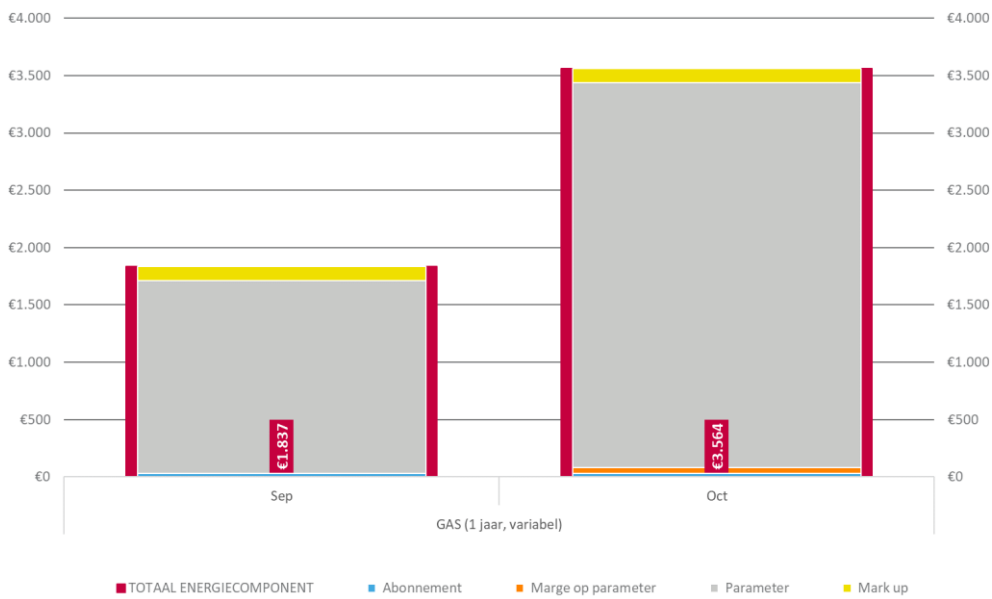
Figuur 15. Eneco - aardgas

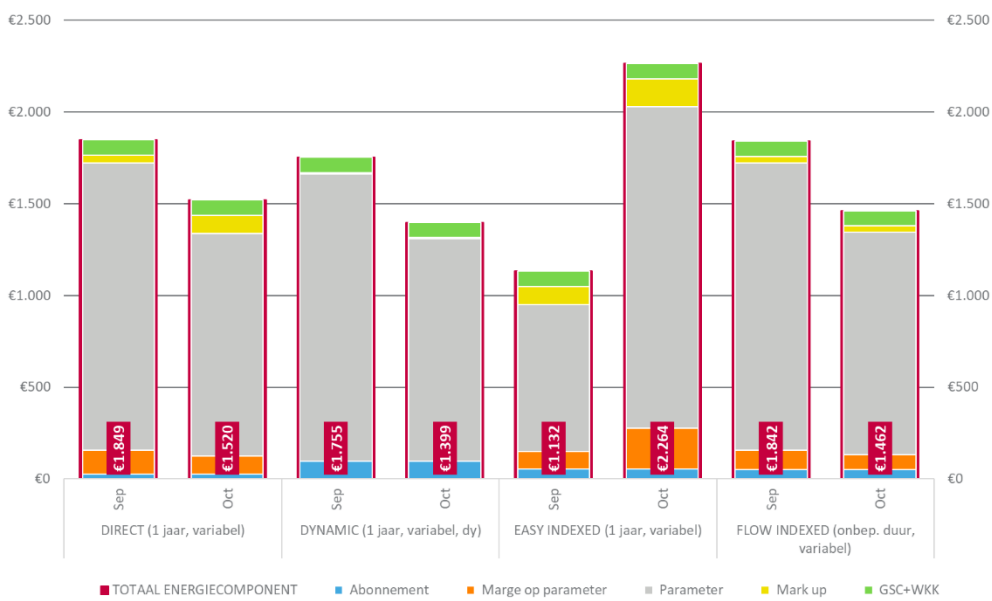
Figuur 16. Energie.be - elektriciteit

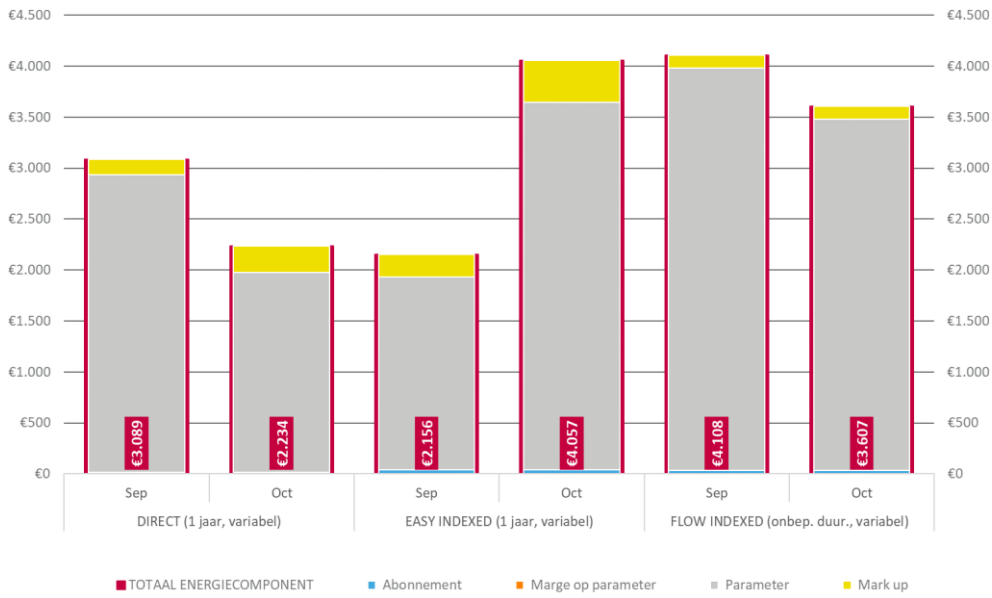
Figuur 17. Energie.be - aardgas

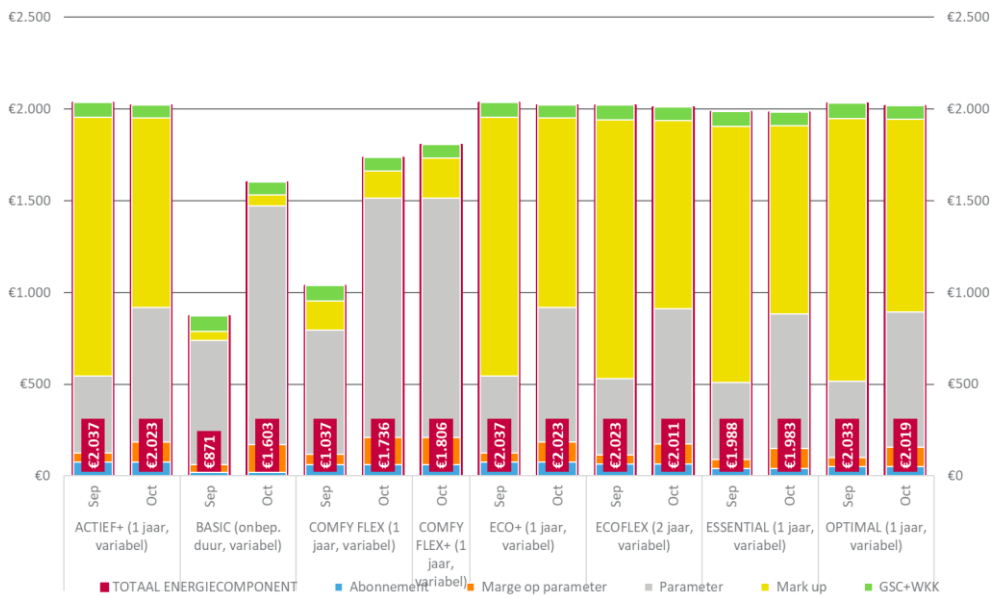
Figuur 18. Engie-Electrabel - elektriciteit

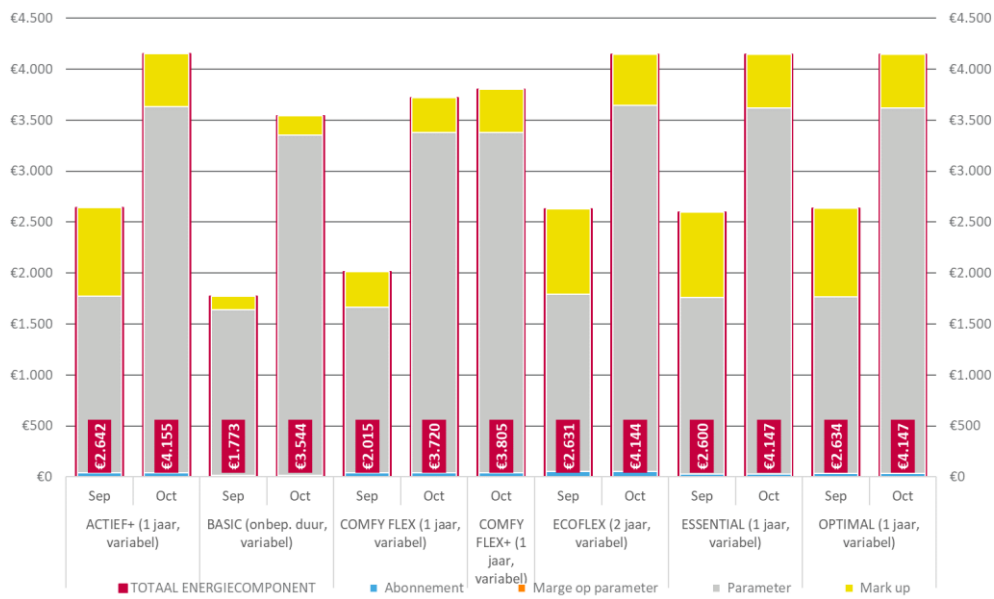
Figuur 19. Engie-Electrabel - aardgas

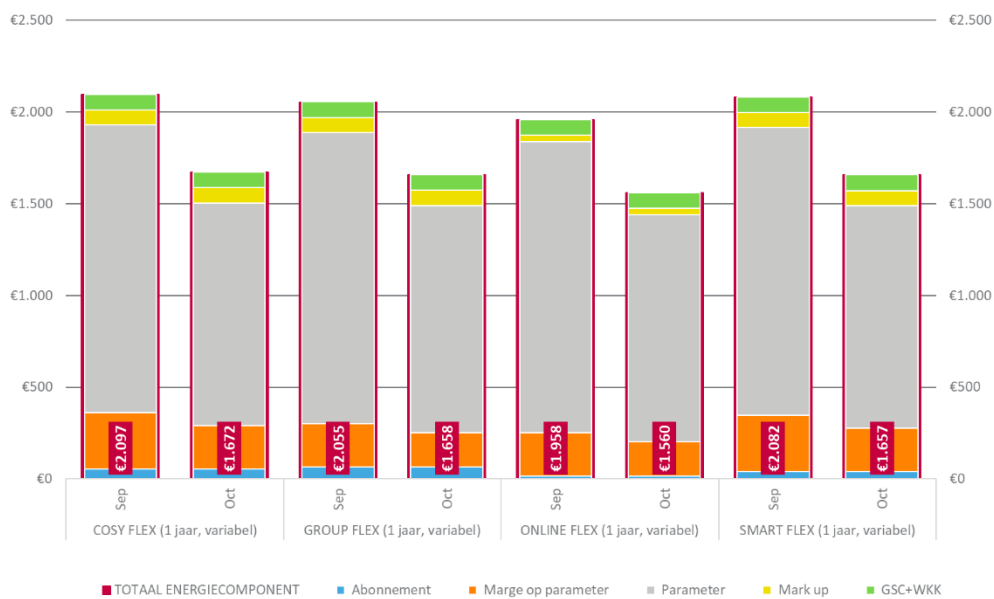
Figuur 20. Luminus - elektriciteit

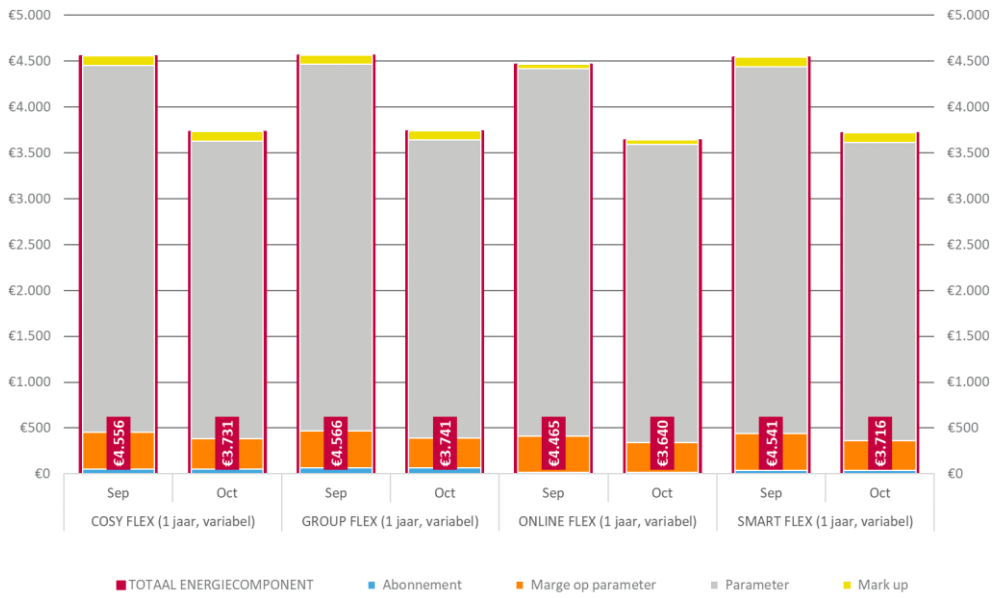
Figuur 21. Luminus - aardgas

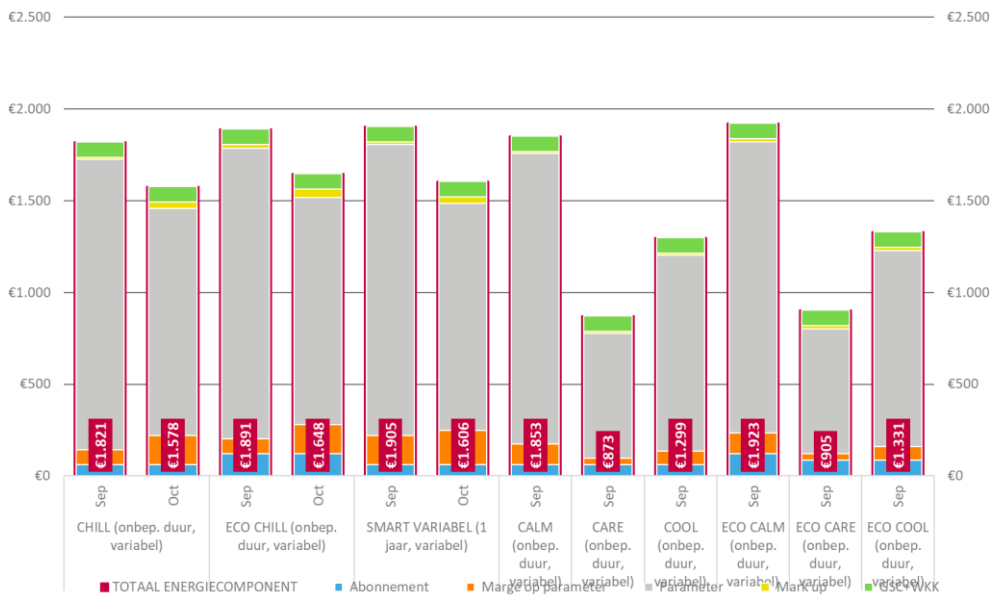
Figuur 22. Mega - elektriciteit

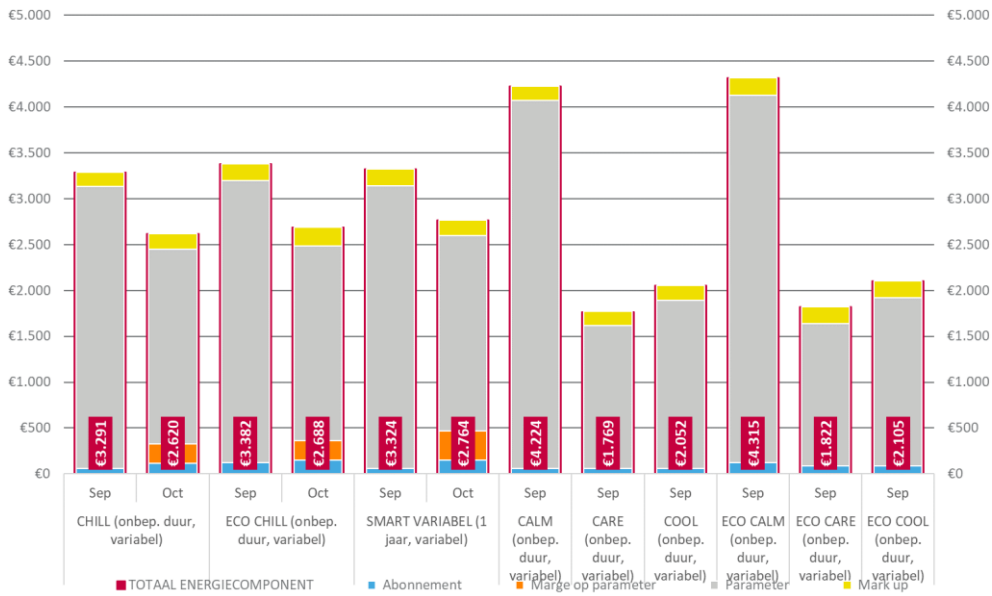
Figuur 23. Mega - aardgas

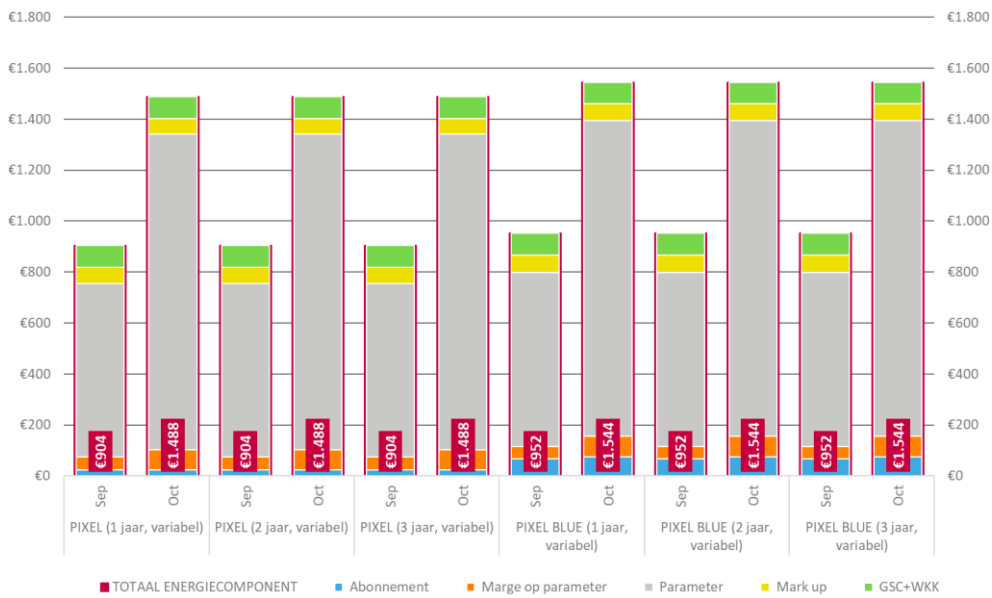
Figuur 24. Octa+ - elektriciteit

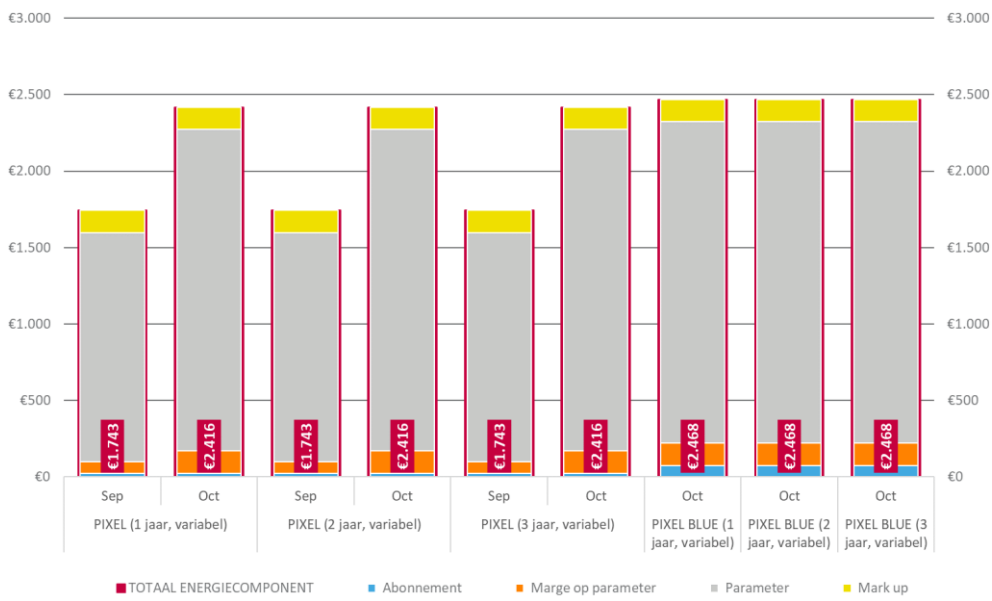
Figuur 25. Octa+ - aardgas

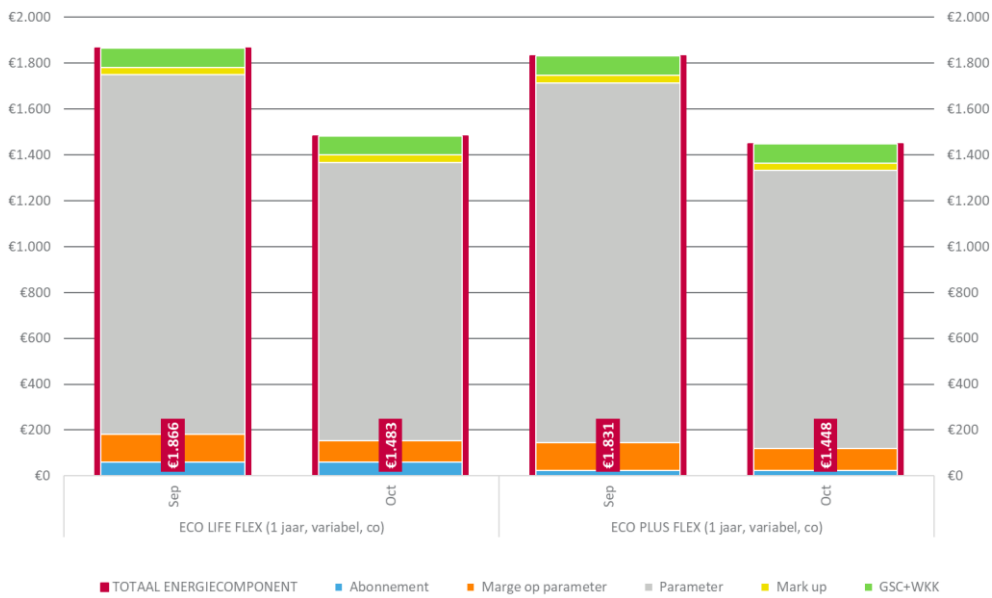
Figuur 26. TotalEnergies - elektriciteit

Figuur 27. TotalEnergies - aardgas

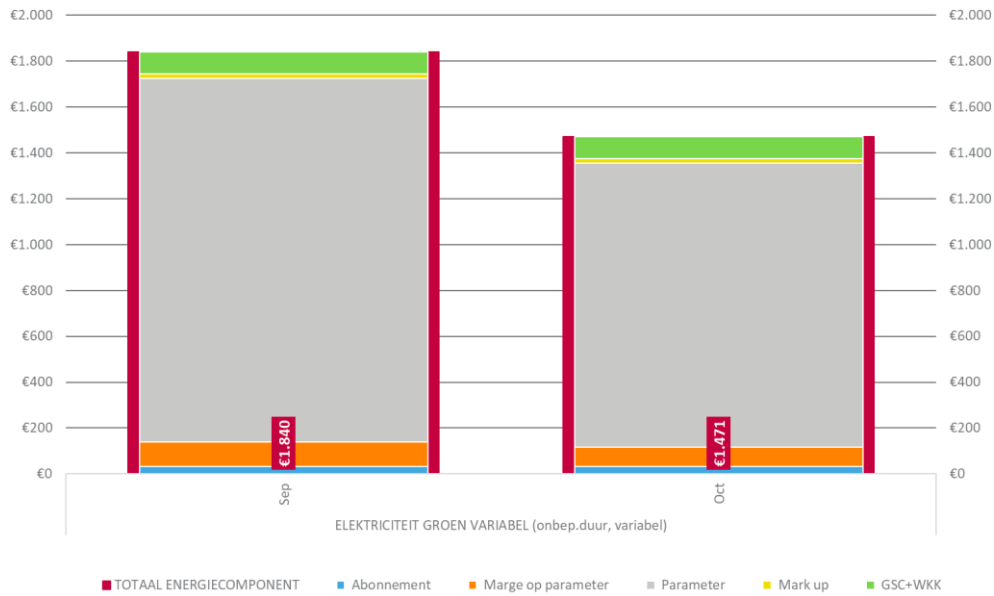

Figuur 28. Wind Voor "A" - elektriciteit

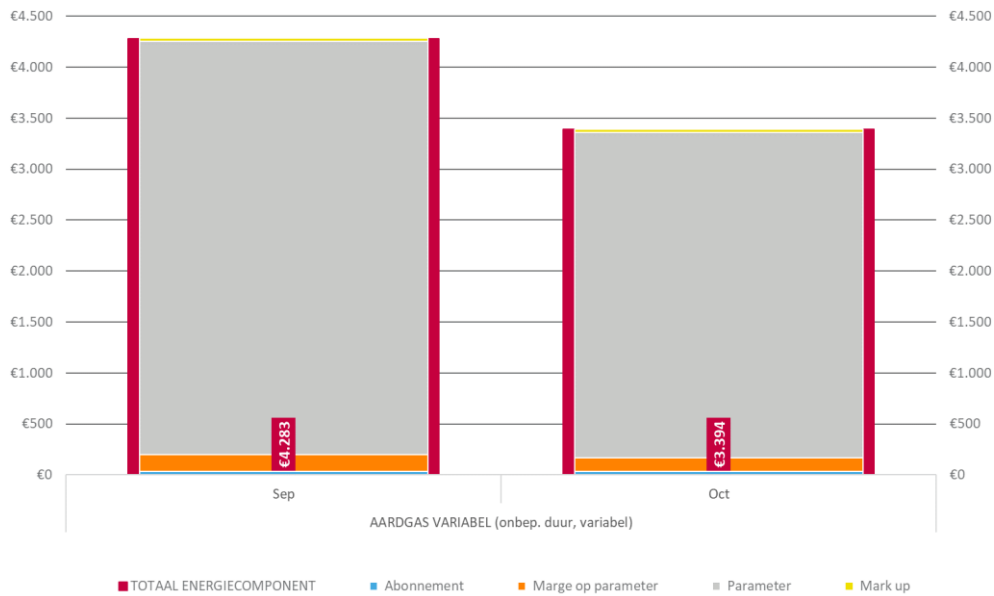

4.2. WALLONIË

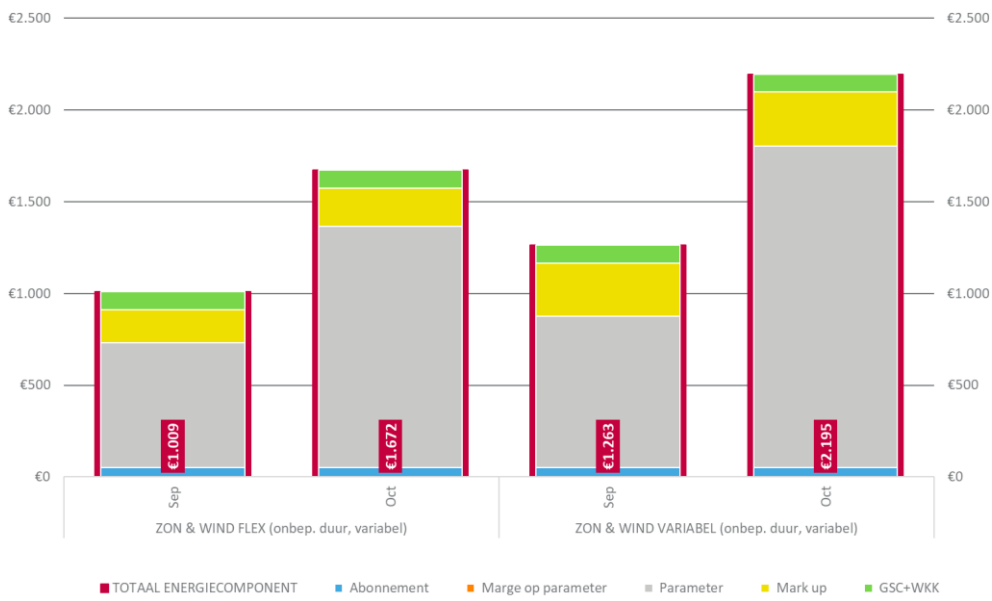
Figuur 29. Dats24 - elektriciteit

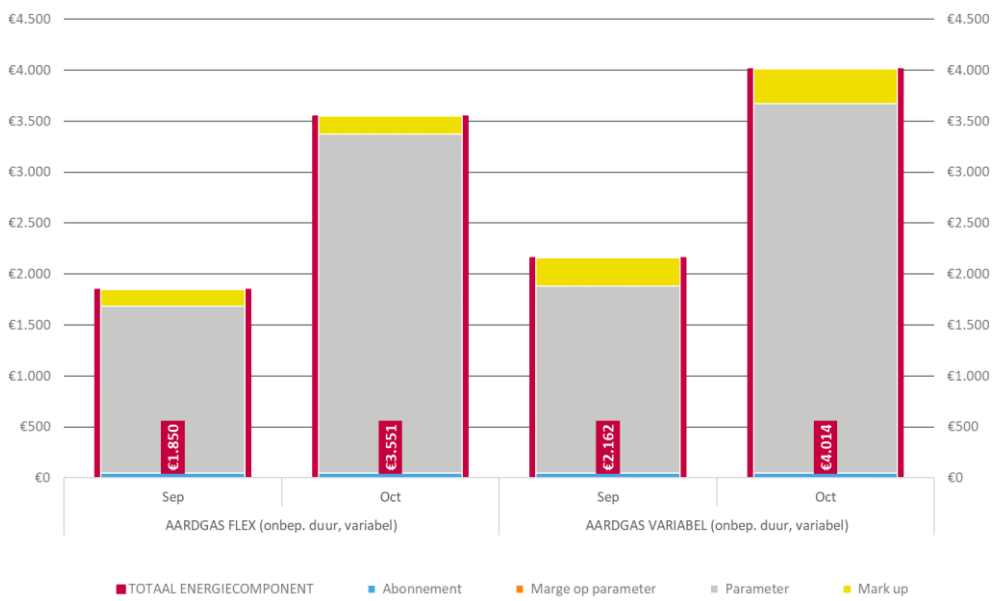
Figuur 30. Dats24 - aardgas

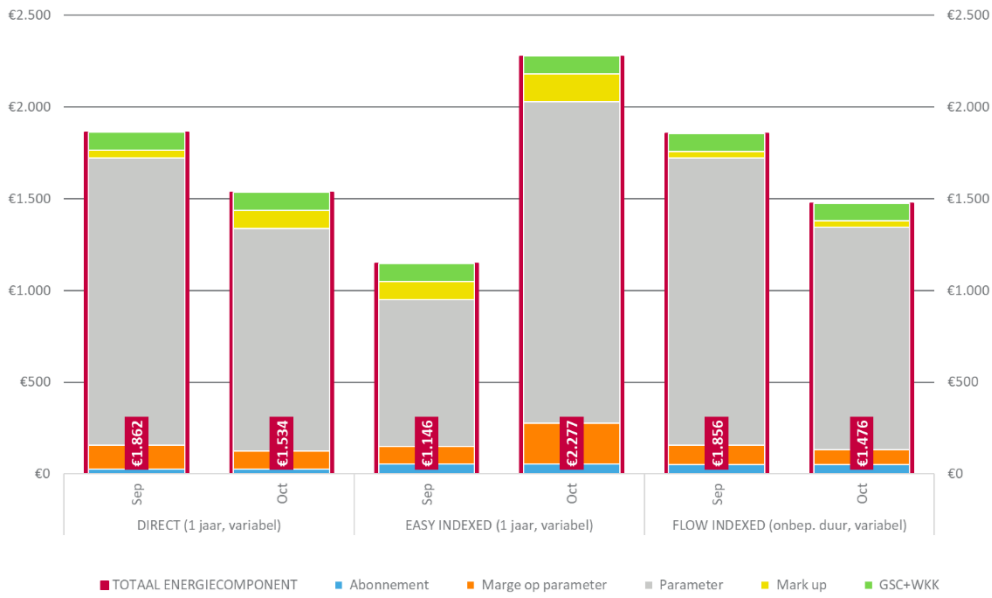
Figuur 31. Eneco - elektriciteit

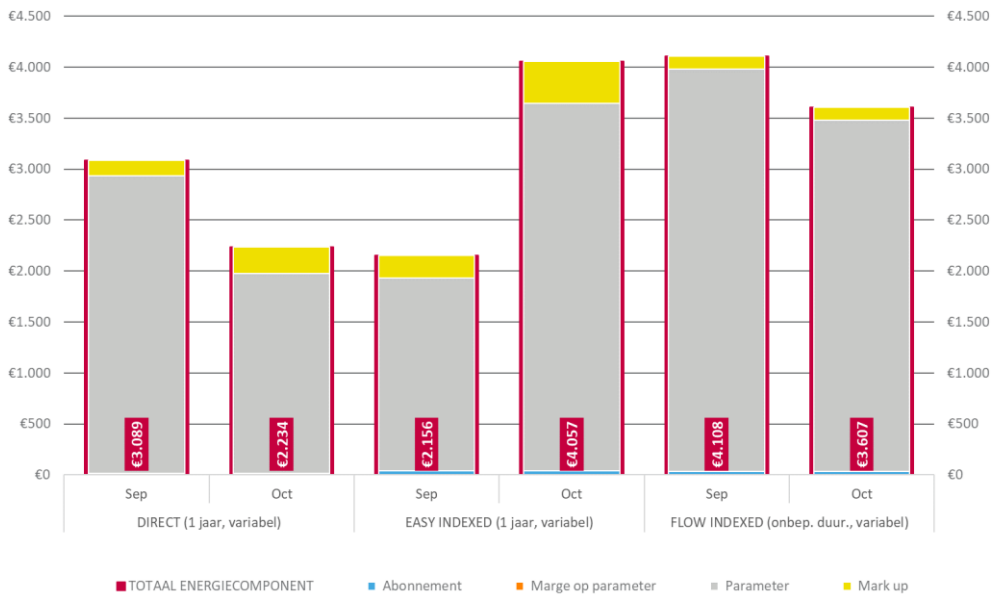
Figuur 32. Eneco - aardgas

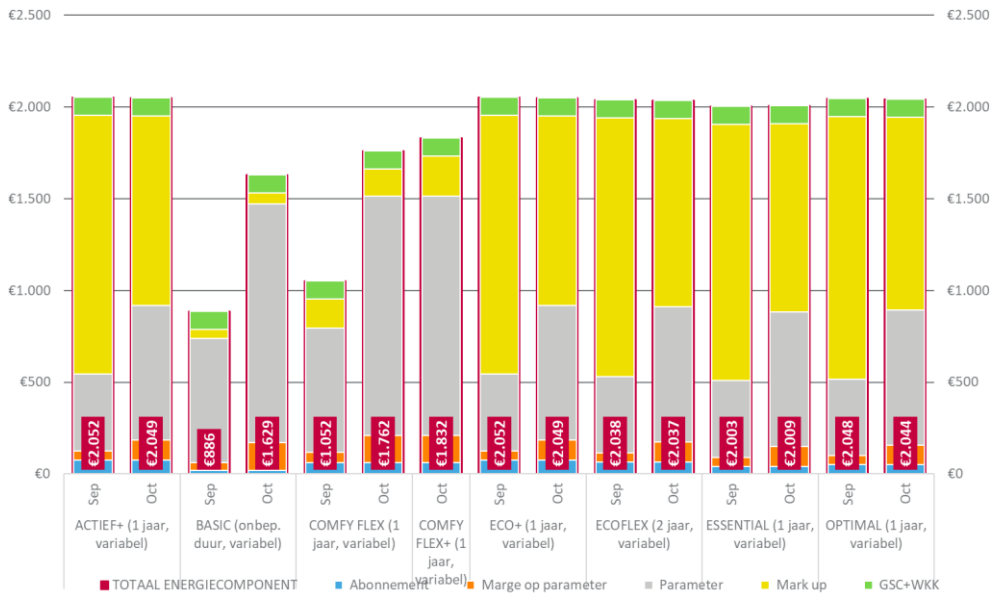
Figuur 33. Engie-Electrabel - elektriciteit

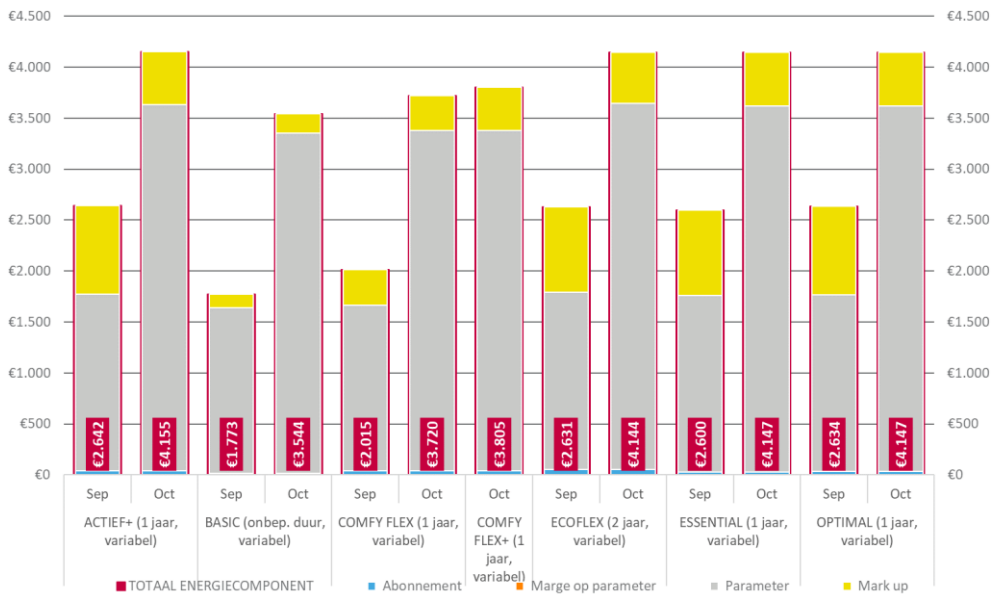
Figuur 34. Engie-Electrabel - aardgas

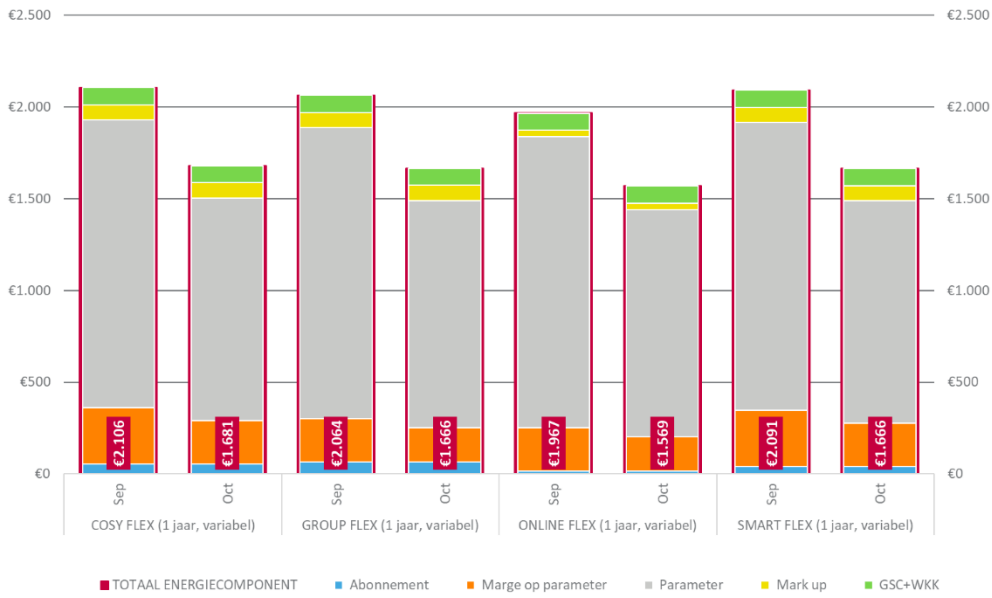
Figuur 35. Luminus - elektriciteit

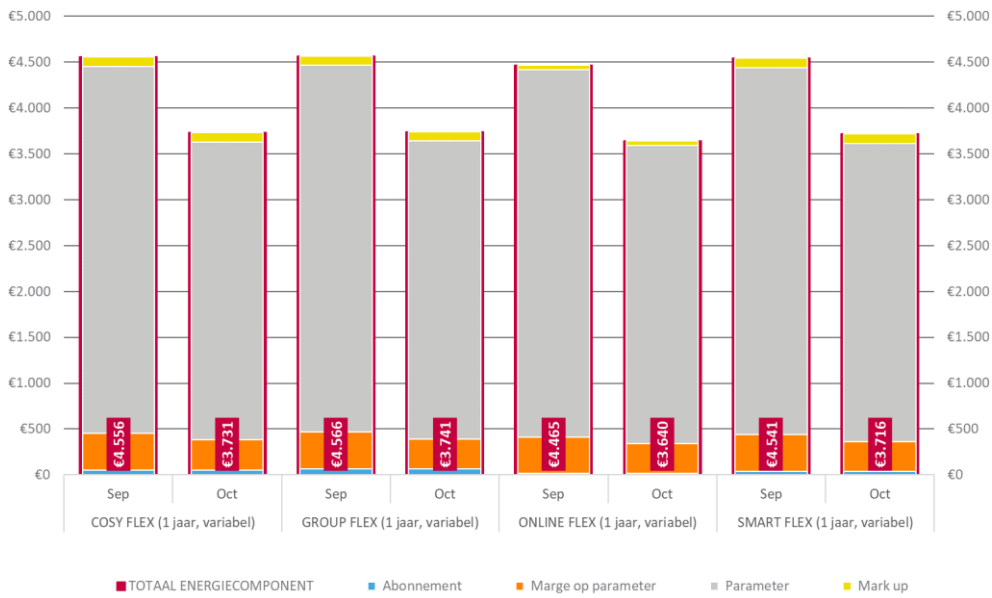
Figuur 36. Luminus - aardgas

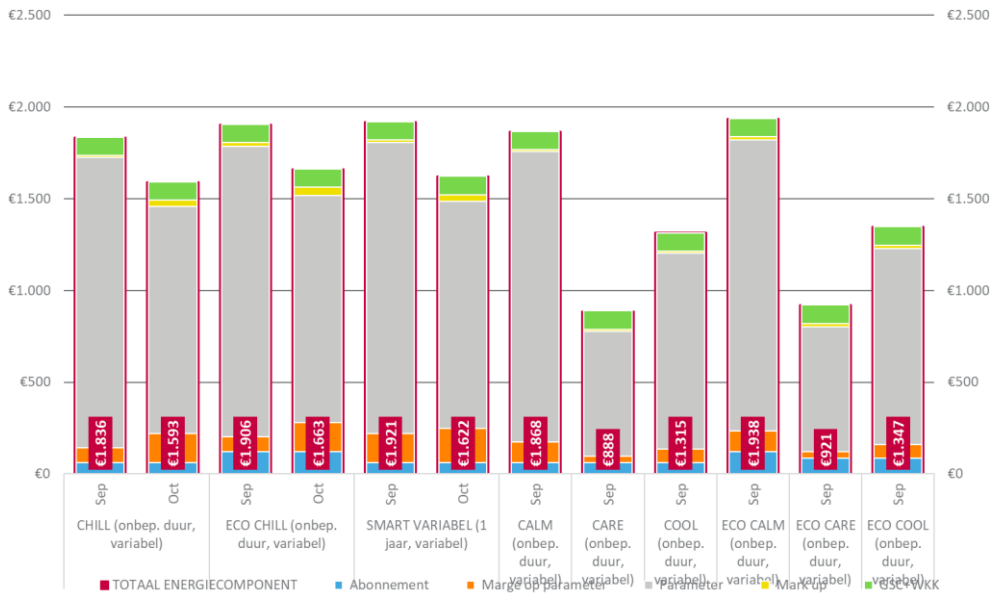
Figuur 37. Mega - elektriciteit

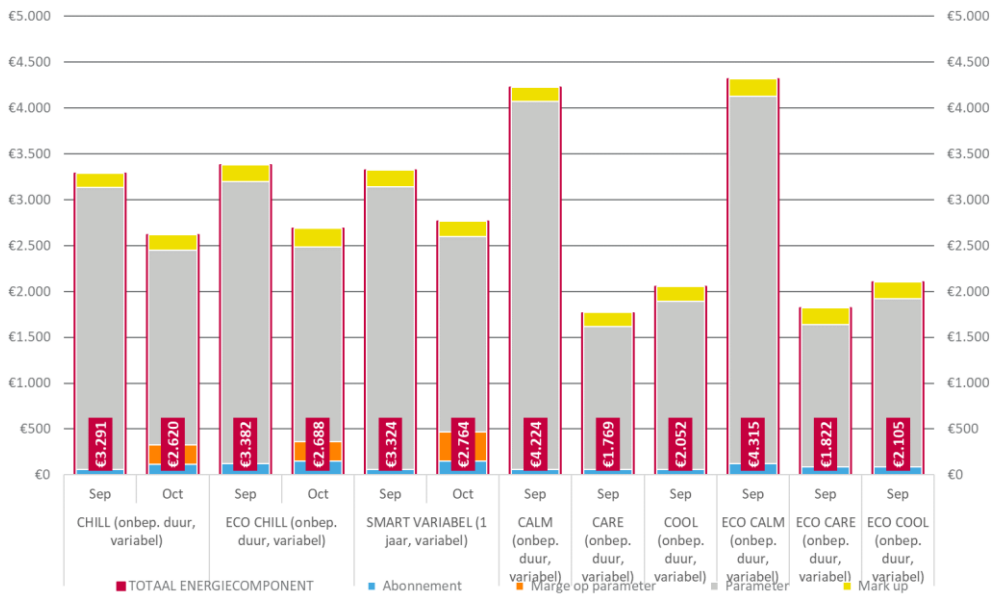
Figuur 38. Mega - aardgas

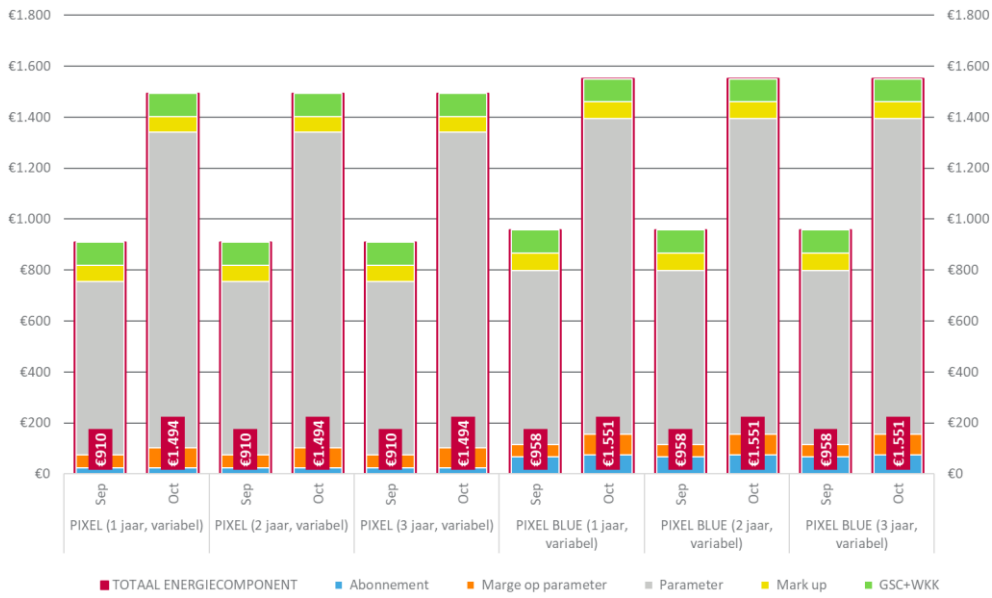
Figuur 39. Octa+ - elektriciteit

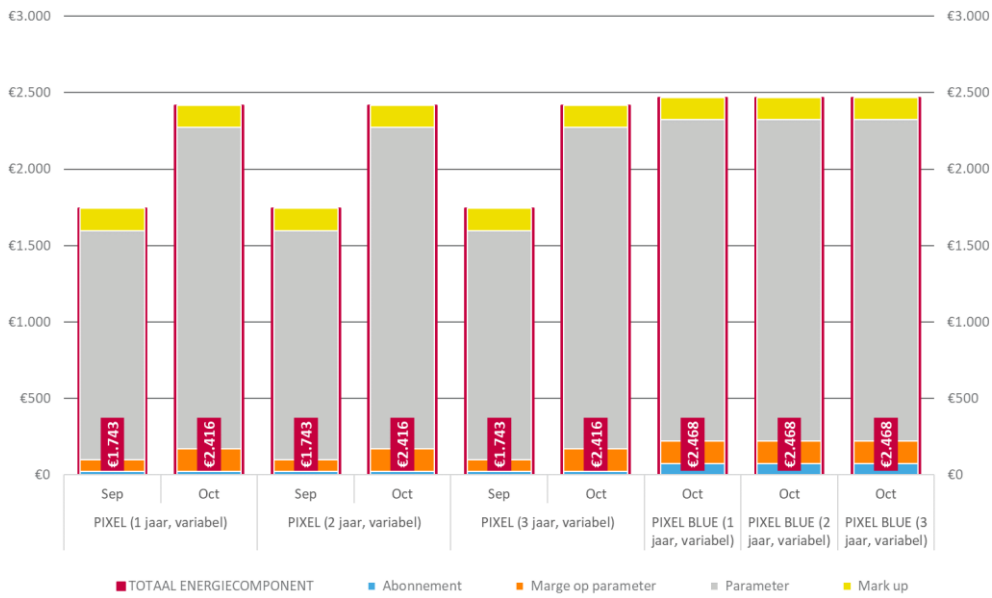
Figuur 40. Octa+ - aardgas

Figuur 41. TotalEnergies - elektriciteit

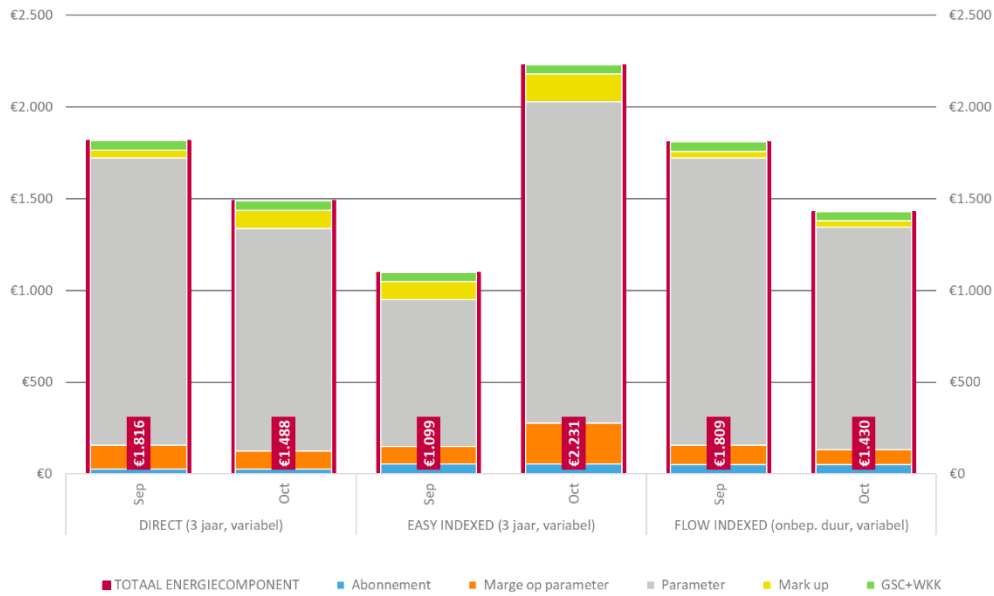

Figuur 42. TotalEnergies - aardgas

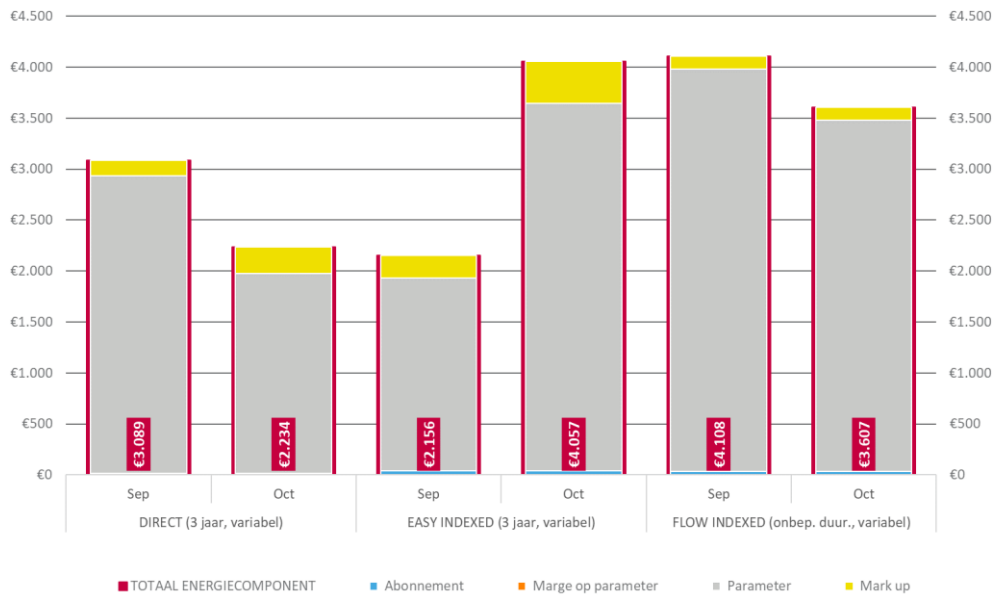

4.3. BRUSSEL

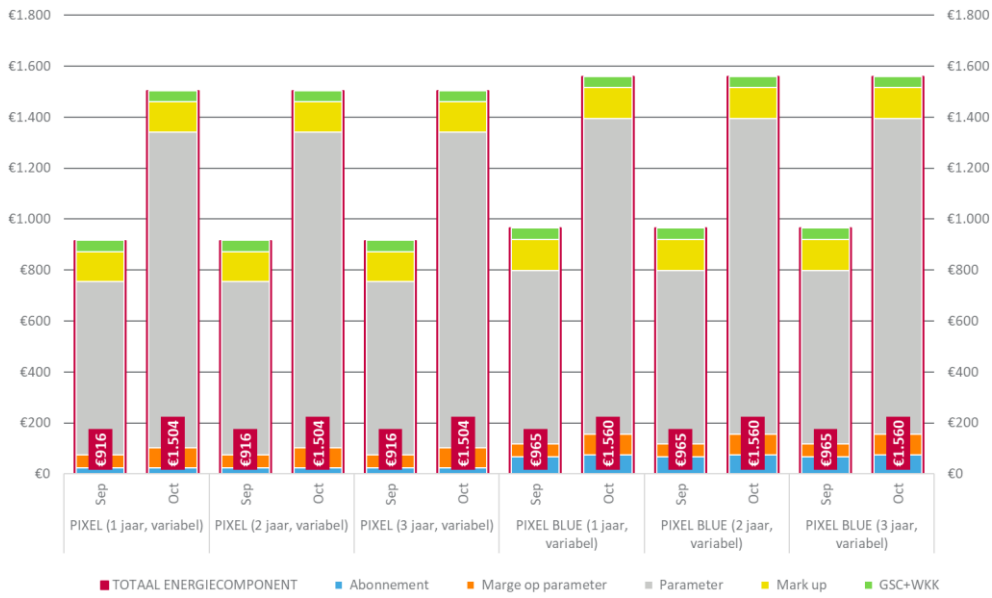
Figuur 43. Engie-Electrabel - elektriciteit

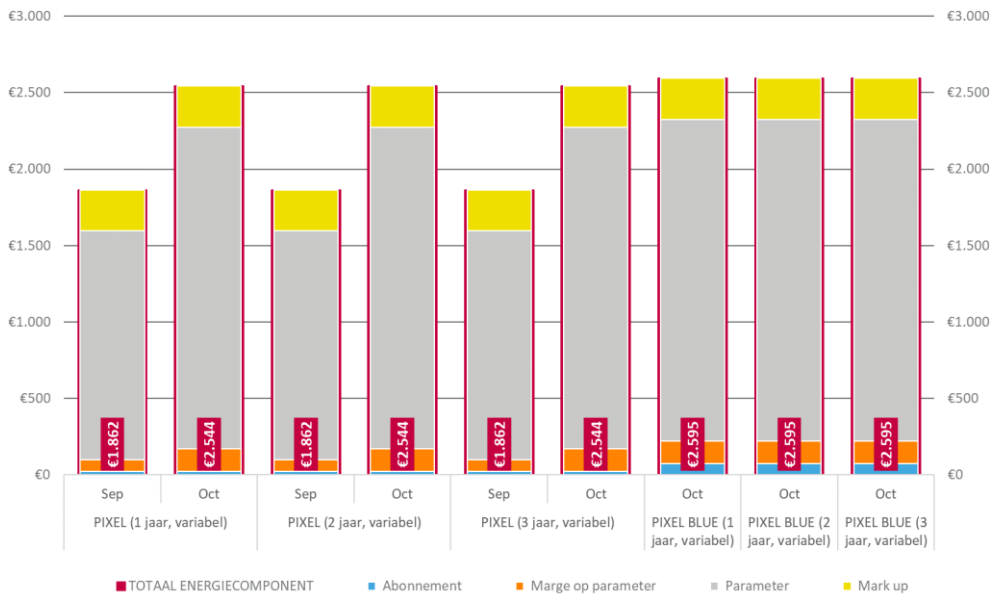
Figuur 44. Engie-Electrabel - aardgas

Figuur 45. TotalEnergies - elektriciteit

Figuur 46. TotalEnergies - aardgas

5. CONCLUSIE

Het prijsniveau in oktober 2022 ligt voor variabele producten op maandbasis lichtjes lager dan in de vorige maand september 2022. Producten op kwartaalbasis daarentegen stijgen aanzienlijk. Het algemene prijsniveau blijft dus zeer hoog met als belangrijkste oorzaak de bijna structurele onzekerheid op de internationale energiemarkten. Voor het becijferde effect op de energieprijzen die de consument betaalt, verwijzen we naar onderstaande percentages. Het prijsniveau van de parameters situeert zich tussen € 370/MWh en € 500/MWh voor elektriciteit en tussen € 125/MWh en € 210/MWh voor aardgas. Deze evoluties kunnen we eveneens vaststellen bij zowel de vaste als de variabele elektriciteits- en aardgasproducten op de kleinhandelsmarkt. Bij de individuele producten zien we geen sterk afwijkende prijsevoluties ten opzichte van de evoluties op de groothandelsbeurzen en de daaraan gekoppelde indexeringsparameters.

Het vaste aanbod op de Belgische energiemarkt voor huishoudens is volledig stil gevallen (met uitzondering van een product bij TotalEnergies voor eigenaars van een elektrische wagen). Maand na maand zien klanten met een contract met vaste prijzen hun contract zijn einddatum bereiken, dus hoe meer tijd verstrijkt, hoe meer het aandeel van contracten met een vaste prijs afneemt zolang er geen nieuwe contracten met een vaste prijs meer op de markt worden aangeboden. Daar waar in het verleden het aandeel van de vaste contracten steeds schommelde tussen de 65 en de 70%, zal dit tegen eind 2022 nog slecht een kleine 50% bedragen en aan het einde van het eerste kwartaal 2023 verder teruglopen tot iets boven de 20%.

CREG stelt voor om voorschotten mee te laten evolueren met het prijsniveau op de groothandelsmarkt. Voor variabele producten, waarbij de prijzen per maand of per kwartaal wijzigen is de bepaling van een realistisch voorschot, zeker in tijden van volatiele prijzen die mede bepaald worden door onzekere externe factoren, een stuk complexer geworden. Het risico bestaat dat het initiële voorschot reeds na enkele maanden niet meer in lijn ligt met het prijsniveau en de evoluties op de energiemarkten. De CREG is dan ook voorstander om voor variabele producten met voorschotten te werken die periodiek automatisch aanpasbaar zijn, op basis van een aantal criteria. Dit kan er toe bijdragen dat de betaalde voorschotten beter rekening houden met de realiteit op de energiemarkten en mogelijks ook onaangename verrassingen bij de eindafrekening vermijden.

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Laurent JACQUET
Directeur

Koen LOCQUET
Wvd. Voorzitter van het Directiecomité